VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68
THỨ HAI
17.11.2025 (28.9 Ất Tỵ)
Số 138 (4272)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

ĐƯỜNG ĐUA ĐẾN BÔNG SEN VÀNG 2025:

Kẻ tám lạng, người nửa cân

(VH). LHP Việt Nam 2025 đang bước vào cuộc cạnh tranh căng thẳng nhất trong nhiều năm trở lại đây. Với 16 bộ phim ngang tài ngang sức, từ những đại diện "trăm tỉ" gây bão phòng vé đến loạt tác phẩm chưa ra rạp, mọi dự đoán đều trở nên khó lường. Cuộc so kè quyết liệt giữa các nhà làm phim, dàn diễn viên kỳ cựu và thế hệ mới hứa hẹn biến mùa giải Bông sen Vàng năm nay thành cột mốc đáng nhớ của điện ảnh Việt. [10]

Một cảnh quay trong phim "Mưa đỏ", tác phẩm này đang là đối thủ nặng ký của LHP lần thứ 24, tại TP.HCM

Tổng Bí thư Tô Lâm tham quan Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam [3]

Thủ tướng Phạm Minh Chính lên đường dự Hội nghị G20 và thăm, làm việc tại ba nước [2]

ĐÓNG GÓP Ý KIẾN CÁC VĂN KIỆN TRÌNH ĐẠI HỘI LẦN THỨ XIV CỦA ĐẢNG:

Từ "nền tảng tinh thần" đến "nền tảng phát triển" [7]

Văn hóa chính trị trong kỷ nguyên sắp xếp bộ máy [9]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Ai tri âm đó, mặn mà với ai?

● CAO CHƯ

Mới đây nghe phát biểu của PGS.TS Bùi Hoài Sơn, Ủy viên thường trực Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội về vấn đề giáo dục nghệ thuật khiến người viết cũng "giật mình" với chính điều mà mình cũng trăn trở lâu nay. Hỏi nhiều trường giáo dục chuyên nghiệp về nghệ thuật cấp vùng, đã có truyền thống đào tạo khá dày, về vấn đề tuyển sinh ngành mỹ thuật, được biết nay tuyển sinh "không được" vì không có thí sinh.

(Xem tiếp trang 2)

Cần hoàn thiện khung pháp lý cho hợp tác công - tư văn hóa [8]

VỤ SẠT LỞ NÚI KINH HOÀNG TẠI TP ĐÀ NẴNG:

Vẫn chưa tìm thấy người mất tích [5]

Có người gọi họ là "thiên thần giữa đời thường" [4]

Thủ tướng Phạm Minh Chính lên đường dự Hội nghị G20 và thăm, làm việc tại ba nước

Sáng qua 16.11, Thủ tướng Phạm Minh Chính và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam lên đường thăm chính thức Kuwait và Algeria, tham dự Hội nghị thượng đỉnh G20 và hoạt động song phương tại Nam Phi từ ngày 16-24.11, theo lời mời của Thủ tướng Nhà nước Kuwait Sheikh Ahmed Abdullah Al-Ahmad Al Sabah, Thủ tướng Cộng hòa Algeria Sifi Ghrieb và Tổng thống Cộng hòa Nam Phi Cyril Ramaphosa - Chủ tịch G20 năm 2025.

Việc Thủ tướng Phạm Minh Chính tham dự Hội nghị cấp cao G20 thể hiện Việt Nam coi trọng hợp tác với các thành viên G20 và các đối tác quốc tế; khẳng định vai trò, vị thế, uy tín quốc tế ngày càng tăng và đóng góp ngày càng tích cực, có trách nhiệm của Việt Nam tại các hội nghị, diễn đàn đa phương. Cùng với đó, chuyến công tác của Thủ tướng Chính phủ thể hiện chủ trương nhất quán của Việt Nam luôn coi trọng quan hệ với các nước khu vực Trung Đông, châu Phi, trong đó có ba nước Nam Phi, Kuwait, Algeria. Chuyến công tác nhằm củng cố tin cậy chính trị, làm sâu sắc hơn nữa quan hệ hữu nghị, thúc đẩy hợp tác nhiều mặt giữa Việt Nam với Nam Phi, Kuwait, Algeria nói riêng và các nước khu vực Trung Đông, châu Phi nói chung.

Cũng qua đó, Việt Nam mong muốn thúc đẩy và tạo động lực mới cho phát triển quan hệ song phương Việt Nam với ba nước, hướng tới tầm cao mới, nhất là thúc đẩy ký kết các hiệp định, thỏa thuận tạo khuôn khổ pháp lý cho hợp tác song phương trong các lĩnh vực thương mại, đầu tư và các lĩnh vực có thế mạnh phù hợp với nhu cầu mỗi bên, tăng cường hợp tác tại các tổ chức quốc tế và diễn đàn đa phương. Chuyến công tác tới ba nước Kuwait, Algeria, Nam Phi của Thủ tướng Phạm Minh Chính tiếp tục triển khai đường lối đối ngoại theo Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng, các Nghị quyết số 34-NQ/TW và số 59-NQ/TW của Bộ Chính trị về hội nhập quốc tế trong tình hình mới, Kết luận số 125-KL/TW của Ban Bí thư về đẩy mạnh và nâng tầm đối ngoại đa phương đến năm 2030.

P.V

Bộ tiêu chí quốc gia về phát triển văn hóa toàn diện các cấp giai đoạn 2025-2030

Phó Thủ tướng Mai Văn Chính vừa ký Quyết định số 42/2025/QĐ-TTg ban hành Bộ tiêu chí quốc gia về phát triển văn hóa toàn diện các cấp giai đoạn 2025 – 2030. Cụ thể, Quyết định quy định về Bộ tiêu chí quốc gia về phát triển văn hóa toàn diện các cấp giai đoạn 2025-2030, gồm: Bộ tiêu chí quốc gia về phát triển văn hóa toàn diện cấp xã giai đoạn 2025-2030; Bộ tiêu chí quốc gia về phát triển văn hóa toàn diện cấp tỉnh giai đoạn 2025-2030.

Quyết định này áp dụng với các Bộ, cơ quan ngang Bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, các cơ quan khác ở Trung ương có liên quan (sau đây gọi tắt là Bộ, cơ quan Trung ương); UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương (sau đây gọi tắt là UBND cấp tỉnh); UBND các xã, phường, đặc khu (sau đây gọi tắt là UBND cấp xã). Quyết định quy định 10 tiêu chí xét công nhận đạt chuẩn phát triển văn hóa toàn diện cấp xã gồm: (1) văn hóa ứng xử trong cộng đồng; (2) thông tin truyền thông, giáo dục văn hóa; (3) phòng, chống bạo lực gia đình; (4) cơ sở vật chất văn hóa cơ sở; (5) hoạt động văn hóa cơ sở; (6) di sản văn hóa; (7) chuyển đổi số, dữ liệu số; (8) nhân lực quản lý văn hóa; (9) phát triển công nghiệp văn hóa; (10) nâng cao hiệu quả thực hiện Chương trình.

Bộ tiêu chí phát triển văn hóa toàn diện cấp tỉnh cũng gồm 10 tiêu chí: (1) văn hóa ứng xử trong cộng đồng; (2) thông tin truyền thông, giáo dục văn hóa; (3) gia đình; (4) cơ sở vật chất văn hóa; (5) hoạt động văn hóa nghệ thuật; (6) di sản văn hóa; (7) chuyển đổi số, dữ liệu số, khoa học và công nghệ; (8) nhân lực ngành văn hóa; (9) công nghiệp văn hóa; (10) nâng cao hiệu quả thực hiện Chương trình.

Trong thời gian 90 ngày kể từ ngày Quyết định này có hiệu lực thi hành, các Bộ, cơ quan Trung ương liên quan căn cứ chức năng nhiệm vụ được giao, công bố chỉ tiêu cụ thể, ban hành hướng dẫn thực hiện đối với các tiêu chí, chỉ tiêu thuộc Bộ tiêu chí quốc gia về phát triển văn hóa toàn diện các cấp giai đoạn 2025 - 2030, bảo đảm thống nhất, đồng bộ, khả thi, phù hợp với điều kiện thực tế. Bộ VHTTDL hướng dẫn việc xét, công nhận địa phương đạt chuẩn phát triển văn hóa toàn diện; thẩm định hồ sơ xét, công nhận tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đạt chuẩn phát triển văn hóa toàn diện theo đề nghị của UBND cấp tỉnh; chủ trì, phối hợp với các Bộ, cơ quan Trung ương liên quan hướng dẫn nội dung một số tiêu chí về phát triển văn hóa toàn diện cấp xã…

B.H

Ai tri âm... *(Tiếp theo trang 1)*

Vậy thì làm sao có một nền nghệ thuật trong tương lai? Mà có phải chăng, trong xã hội, đi đâu ta cũng thấy mỹ thuật hiện diện, một góc phố, một ngôi nhà, một đường làng. Nếu nhiều trường mỹ thuật không tuyển sinh được, hay chỉ "vét" được những thí sinh không biết học ở đâu, thì nền mỹ thuật của nước nhà sẽ như thế nào? Mỹ thuật cổ truyền dân gian thì các nghệ nhân truyền nghề, lại có truyền nhân hay không? Cũng như vậy, các trường mỹ thuật là bộ máy cái "đẻ" ra những chiếc máy con, để từ đây những "chiếc máy" này sẽ tự lớn lên, tự trở nên cá tính, một số trở thành nhân tài, làm đầu tàu cho một nền mỹ thuật.

Thử hỏi, nếu không có trường Mỹ thuật Đông Dương, thì có thể có một thế hệ họa sĩ "mỹ thuật Đông Dương" tài danh hay không? Mặt khác, nếu không giáo dục nghệ thuật căn cơ, từ nhà trường phổ thông, thì trình độ nghệ thuật của công chúng sẽ như thế nào? Tự thẩm định chỉ bằng cảm tính với nhau chăng? Giáo dục nghệ thuật trong nhà trường chuyên nghiệp nếu tạo ra được những nghệ sĩ lớn, dù rất ít, cũng là OK rồi! Vì tài năng nghệ thuật bao giờ cũng hiếm như lá mùa thu. Học nghệ thuật không phải ai cũng trở thành nghệ sĩ. Nhưng tác dụng phái sinh rất quan trọng của nó dễ thường ít người để ý: Nó giúp nâng cao trình độ thẩm thấu nghệ thuật của công chúng, của cả xã hội. Không có lớp công chúng với trình độ thưởng thức nghệ thuật cao, liệu có nền nghệ thuật cao hay chăng?

Người viết sực nhớ câu thơ của Nguyễn Du trong Truyện Kiều: Ai tri âm đó, mặn mà với ai? *Đó là nhà thơ nhắc lại tích xưa, chuyện giữa Bá Nha và Tử Kỳ đời Xuân Thu Chiến Quốc. Bá Nha làm quan, gảy đàn giỏi, tình cờ gặp Tử Kỳ là danh sĩ ẩn dật trên núi, người cảm thấu ngón đàn của mình, trở thành "tri âm". Khi quay lại nơi đã gặp gỡ để tìm bạn, thì Tử Kỳ đã chết, Bá Nha bèn đập vỡ cây đàn. Khi không có bạn "tri âm" thì ngón đàn hay cũng trở nên vô ích.*

Câu chuyện gợi ta suy nghĩ về mối quan hệ giữa nghệ sĩ và công chúng, hay người sáng tạo và người thưởng thức. Người sáng tạo cũng cần người thưởng thức. Tiếng đàn hay mà lớp công chúng thiếu trình độ thưởng thức thành ra "đàn gảy tai trâu". Trong lịch sử nghệ thuật có người từng nói mình sáng tạo chỉ cần để cho mình thưởng thức, "một mình mình biết, một mình mình hay", không cần ai khác. Cái ấy tùy thích của người nghệ sĩ. Nhưng nếu muốn tác động rộng rãi tới công chúng thì phải được công chúng yêu thích. Công chúng có trình độ cảm nhận nghệ thuật cao, thì người nghệ sĩ sáng tạo ra tác phẩm chất lượng cao sẽ có cơ hội tốt. Nhược bằng trình độ thẩm mỹ của công chúng là thấp, thì người sáng tạo tầm thường, chạy theo thị hiếu lại có cơ hội hơn, và hệ quả là nền nghệ thuật khó mà nâng tầm.

Nói chung nếu muốn có nghệ thuật đỉnh cao thì không thể không có công chúng có trình độ thẩm mỹ cao. Thật sự băn khoăn nhiều bởi trường mỹ thuật mà tuyển sinh không có người, hoặc chỉ "bòn mót" được những sinh viên không năng khiếu, làng nhàng, thì làm sao cho ra họa sĩ tài danh. Cũng như trong nhà trường phổ thông mà việc giáo dục nghệ thuật kém, thì làm sao có lớp công chúng có trình độ thẩm mỹ cao, Ai tri âm đó, mặn mà với ai!

Cái khó chính là vậy. Cho nên mới trộm nghĩ, nhà nước và mọi người cần suy ngẫm ra những giải pháp, mang tính "đặc thù" nào đó cho giáo dục nghệ thuật. ■

Chiến lược phát triển các ngành CNVH Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045

Thủ tướng Phạm Minh Chính vừa ký Quyết định số 2486/QĐ-TTg Phê duyệt Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa (CNVH) Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

Các ngành CNVH Việt Nam gồm: (1) Điện ảnh; (2) Mỹ thuật, nhiếp ảnh và triển lãm; (3) Nghệ thuật biểu diễn; (4) Phần mềm và các trò chơi giải trí; (5) Quảng cáo; (6) Thủ công mỹ nghệ; (7) Du lịch văn hóa; (8) Thiết kế sáng tạo; (9) Truyền hình và phát thanh; (10) Xuất bản, là những ngành tạo ra các sản phẩm kết hợp yếu tố văn hóa, sáng tạo, công nghệ và quyền sở hữu trí tuệ, đáp ứng nhu cầu tiêu dùng, hưởng thụ văn hóa của người dân và phù hợp với mục tiêu hội nhập quốc tế, phát triển bền vững đất nước...

Mục tiêu đến năm 2030: Các ngành CNVH đạt tốc độ tăng trưởng bình quân khoảng 10%/năm và đóng góp 7% GDP của đất nước... Mục tiêu đến năm 2045: Phấn đấu các ngành CNVH Việt Nam phát triển bền vững, trong đó doanh thu đóng góp 9% GDP của đất nước, lao động chiếm tỷ trọng 8% trong tổng lực lượng lao động của nền kinh tế, quy mô các sản phẩm CNVH số chiếm tỷ trọng trên 80% sản phẩm CNVH, tăng trưởng về giá trị xuất khẩu của các ngành CNVH đạt 9%/năm và trở thành quốc gia phát triển về CNVH, công nghiệp giải trí trong khu vực châu Á, khẳng định vị thế của Việt Nam trên bản đồ CNVH thế giới...

T.SƯƠNG

Mời tham gia viết bài Báo *Văn Hóa Xuân Bính Ngọ 2026*

Chào đón Xuân mới 2026 và Tết Nguyên đán Bính Ngọ, Báo *Văn Hóa* xuất bản ấn phẩm đặc biệt cùng bạn đọc đón Tết, mừng Xuân.

Để ấn phẩm Báo Xuân *Văn Hóa* thật sự là món quà tinh thần ý nghĩa đầu năm, Ban Biên tập Báo *Văn Hóa* trân trọng kính mời các nhà văn, nhà báo, nhà nghiên cứu, cộng tác viên và bạn đọc trong và ngoài nước viết bài cộng tác.

Giai phẩm *Văn Hóa Xuân Bính Ngọ* tập trung vào các nội dung: Mừng Đảng, mừng Xuân, mừng đất nước vững bước tiến vào kỷ nguyên mới; khẳng định những thành tựu phát triển Văn hóa, Thông tin, Thể thao, Du lịch và Gia đình năm 2025 cũng như trong cả nhiệm kỳ 2020-2025; dự báo, triển vọng tốt đẹp của đất nước và ngành Văn hóa, Thể thao, Du lịch trong năm 2026 thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng; những bài viết về đời sống, sinh hoạt đặc sắc, mang đậm bản sắc văn hóa Việt Nam...

Bài viết gửi về Báo *Văn Hóa* theo địa chỉ email: baovanhoa@fpt.vn; phanthanhnam@gmail.com (xin ghi rõ: Bài tham gia *Văn Hóa Xuân Bính Ngọ 2026).* Hạn cuối cùng gửi tin, bài là ngày 25.11.2025.

VĂN HÓA

Tổng Bí thư Tô Lâm tham quan Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam

● **HÀ AN; ảnh: BTMT Việt Nam**

Sáng qua 16.11, Tổng Bí thư Tô Lâm và phu nhân Ngô Phương Ly đã tham quan Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam và không gian triển lãm "100 năm Mỹ thuật hiện đại".

Tổng Bí thư Tô Lâm và phu nhân Ngô Phương Ly tham quan Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam

Đón tiếp Tổng Bí thư và phu nhân có Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông; Giám đốc Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam Nguyễn Anh Minh cùng các cán bộ, nhân viên của Bảo tàng.

Bên cạnh tham quan gian không gian triển lãm "100 năm Mỹ thuật hiện đại", Tổng Bí thư Tô Lâm và phu nhân cũng đã dành thời gian tham quan các khu trưng bày, trong đó đặc biệt chú ý các bảo vật quốc gia hiện đang được lưu giữ, trưng bày tại bảo tàng. Sau khi nghe giới thiệu về các tác phẩm, Tổng Bí thư Tô Lâm đánh giá cao nỗ lực của Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam, đặc biệt là việc chủ động ứng dụng công nghệ số trong việc phát huy giá trị các tác phẩm nghệ thuật. Tổng Bí thư bày tỏ sự hy vọng trong thời gian tới, bảo tàng sẽ ngày càng phát triển và thu hút đông đảo công chúng.

Trong quá trình tham quan, Tổng Bí thư Tô Lâm dành nhiều thời gian trò chuyện với các cán bộ nghiên cứu, tìm hiểu về công tác sưu tầm, bảo quản và trưng bày của bảo tàng. Tổng Bí thư ghi nhận những nỗ lực của đội ngũ trong việc gìn giữ các giá trị mỹ thuật của dân tộc, đồng thời nhấn mạnh tầm quan trọng của bảo tàng trong việc giáo dục thẩm mỹ cho thế hệ trẻ. Tại buổi thăm, Tổng Bí thư Tô Lâm gửi lời động viên tới đội ngũ cán bộ, nghệ sĩ và những người làm công tác bảo tàng, mong muốn tập thể tiếp tục phát huy tinh thần sáng tạo, nâng cao chất lượng nghiên cứu, trưng bày, đóng góp vào sự phát triển bền vững của ngành Văn hóa, nghệ thuật nước nhà.

Giám đốc Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam Nguyễn Anh Minh bày tỏ niềm vinh dự khi được đón tiếp Tổng Bí thư và phu nhân đến tham quan Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam. Giám đốc Nguyễn Anh Minh chia sẻ, đây là sự quan tâm sâu sắc của lãnh đạo Đảng và Nhà nước đối với lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật, là nguồn động viên, khích lệ to lớn đối với tập thể cán bộ bảo tàng và giới văn nghệ sĩ. Lãnh đạo Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam cũng giới thiệu với Tổng Bí thư về những dự án đang triển khai như mở rộng không gian trưng bày, số hóa tư liệu, ứng dụng công nghệ 3D và xây dựng bảo tàng số nhằm giúp công chúng tiếp cận tốt hơn với kho tàng mỹ thuật quốc gia.

Chuyến thăm khép lại trong không khí trang trọng, ấm áp và là nguồn khích lệ lớn đối với tập thể Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam, đặc biệt trong dịp kỷ niệm 100 năm Mỹ thuật hiện đại, một dấu mốc quan trọng của mỹ thuật nước nhà. ■

Tổng Bí thư Tô Lâm tham quan bức tranh "Em Thúy"

Tổng Bí thư Tô Lâm nghe giới thiệu về một số tác phẩm hội họa

LIÊN HOAN NGHỆ THUẬT QUẦN CHÚNG KHU DÂN CƯ TOÀN QUỐC 2025:

Thể hiện sức sống mạnh mẽ của phong trào văn hóa, văn nghệ quần chúng

Bộ VHTTDL vừa phối hợp với UBND tỉnh An Giang tổ chức khai mạc Liên hoan Nghệ thuật quần chúng khu dân cư toàn quốc 2025, tại Quảng trường Hai Bà Trưng, phường Long Xuyên.

Tham gia Liên hoan có 12 đoàn nghệ thuật quần chúng, gồm An Giang, Đồng Tháp, Vĩnh Long, Đồng Nai, Tây Ninh, Quảng Ninh, Sơn La, Phú Thọ, Cần Thơ, Đà Nẵng, Thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội. Phó Giám đốc Sở VHTT tỉnh An Giang Nguyễn Văn Mao cho biết, những năm qua, cùng với phát triển kinh tế - xã hội, An Giang luôn chú trọng phát triển văn hóa, gia đình; không ngừng đầu tư cho phong trào văn nghệ quần chúng, gắn kết hoạt động văn hóa với xây dựng, phát triển đời sống văn hóa cơ sở ngày càng phong phú, bền vững. Trong đó, Liên hoan Nghệ thuật quần chúng khu dân cư toàn quốc 2025 là hoạt động có ý nghĩa chính trị, văn hóa sâu sắc nhằm tôn vinh các khu dân cư tiêu biểu, những tập thể, cá nhân hoạt động tích cực trong phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa".

Chương trình khai mạc Liên hoan

Theo ông Mao, Liên hoan là dịp để các địa phương gặp gỡ, giao lưu, học hỏi kinh nghiệm, giới thiệu bản sắc văn hóa vùng miền, đồng thời khơi dậy tinh thần đoàn kết, gắn bó trong cộng đồng dân cư, nền tảng quan trọng của khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Liên hoan năm nay không chỉ thể hiện sức sống mạnh mẽ của phong trào văn hóa, văn nghệ quần chúng, mà còn góp phần giữ gìn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, lan tỏa tinh thần "sáng tạo, nhân văn, kết nối" trong đời sống xã hội. Thông qua các tiết mục ca múa nhạc, dân ca, dân vũ, nhạc cụ dân tộc, hình ảnh về con người Việt Nam nhân hậu, đoàn kết, yêu quê hương, yêu cuộc sống sẽ được khắc họa sinh động và lan tỏa đến mọi người dân.

Phó Cục trưởng Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện (Bộ VHTTDL) Nguyễn Quốc Huy cho biết: Phong trào văn hóa, văn nghệ ở khu dân cư trong những năm qua phát triển mạnh mẽ từ các làng, bản, tổ dân phố, đời sống văn hóa của nhân dân ngày càng phong phú; các giá trị văn hóa được gìn giữ và phát huy. Phong trào văn hóa, văn nghệ đã góp phần xây dựng, bồi đắp lý tưởng cách mạng, giá trị chân, thiện, mỹ; nâng cao đời sống tinh thần, nhu cầu hưởng thụ văn hóa của nhân dân. Từ đó, củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, sự điều hành của Nhà nước; đồng thời tạo khí thế thi đua sôi nổi, góp phần quan trọng thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội.

Liên hoan Nghệ thuật quần chúng khu dân cư toàn quốc 2025 sẽ diễn ra từ ngày 15-19.11.

T.NGA - L.SƠN

Có người gọi họ là "thiên thần giữa đời thường"

Bài, ảnh: PHẠM NGÂN

Dưới chân cầu Bến Thủy, nơi dòng sông Lam cuộn chảy giữa Nghệ An và Hà Tĩnh có đôi vợ chồng nhiều năm qua lặng lẽ giành giật sự sống cho những phận người tìm đến cái chết. Không màng hiểm nguy, không cần đền đáp, anh Hoàng Văn Mạnh và chị Đậu Thị Phúc lao mình vào dòng nước dữ, đưa người về từ lằn ranh sinh tử.

Với chiếc thuyền cũ nát, vợ chồng anh Mạnh đã cứu được hàng chục người

Giữa làn gió hun hút thổi từ sông Lam, căn nhà nhỏ của vợ chồng anh Mạnh và chị Phúc nằm nép mình dưới chân cầu Bến Thủy. Ngày hay đêm, mỗi khi có tiếng kêu cứu vọng, không cần đắn đo, vợ chồng anh Mạnh lại lao thuyền ra giữa dòng nước cuộn xiết. Gần hai mươi năm qua, đôi vợ chồng làm nghề chài lưới đã cứu sống rất nhiều người, giành giật mạng sống khỏi lưỡi hái tử thần.

Gần 20 năm cứu người quyên sinh

Tại cầu Bến Thủy, hằng năm có không ít người tìm đến nơi này để khép lại cuộc đời. Dòng nước xanh ngắt mênh mang đã chứng kiến bao phận người ra đi trong im lặng, bao giọt nước mắt của người ở lại. Gần hai thập kỷ qua, chiếc thuyền gỗ cũ của vợ chồng chị Phúc đã trở thành "trạm cứu sinh" bất đắc dĩ.

Giữa đêm tối, chỉ cần nghe tiếng người hô hoán trên cầu, cả nhà lại tức tốc lao ra sông, bất kể mưa gió, rét buốt hay dòng nước xiết. "Chúng tôi chẳng nhớ nổi đã cứu bao nhiêu người. Chỉ biết rằng, mỗi lần nghe tiếng kêu cứu, tim như thắt lại, không ra cứu thì day dứt lắm", anh Mạnh nói, ánh mắt dõi ra phía mặt nước lăn tăn sóng. Anh Mạnh quê ở Ba Đồn (Quảng Bình cũ), theo cha ra Nghệ An mưu sinh từ khi còn nhỏ. Năm 2000, anh gặp chị Phúc, cô gái làng chài quê Hưng Châu (xã Hưng Nguyên) vốn đã quen với kiếp lênh đênh sông nước. Cả hai đều mồ côi sớm, thất học, lấy nhau rồi sống bằng nghề chài lưới, neo đậu thuyền gần chân cầu Bến Thủy. Năm 2008, chính quyền phường Bến Thủy (nay là phường Trường Vinh) cho gia đình chị mượn mảnh đất nhỏ bên bờ sông để dựng căn nhà cấp bốn. Sáu đứa con lần lượt ra đời, đứa lớn đi làm thuê, đứa nhỏ còn đang đi học. Dù nghèo khó, vợ chồng chị vẫn cưu mang thêm cậu em út Đậu Văn Toàn, người luôn cùng anh chị lao thuyền mỗi khi có người gặp nạn.

"Ngày thường, vợ chồng tôi chỉ lo đánh cá, giăng lưới mưu sinh. Nhưng hễ nghe tiếng kêu cứu giữa đêm là bỏ hết, chỉ kịp cầm mái chèo rồi lao ra sông. Việc cứu người xảy ra thường xuyên, gần như tháng nào cũng có. Không phải ai cũng may mắn sống sót, nhưng với chúng tôi, đó là việc phải làm nên chẳng nhớ nổi bao nhiêu lần. Chỉ biết chừng ấy năm, gia đình tôi đã cứu được khoảng 20 đến 30 người, năm nào ít cũng một người, có năm tới năm người", chị Phúc kể. Dòng sông Lam hiền hòa vào ngày nắng nhưng trở nên dữ dội khi gió mùa tràn về. Có đêm nước dâng cao, gió quật mạnh, chiếc thuyền chòng chành tưởng như bị nhấn chìm. "Có lần sóng đánh ngược, thuyền suýt lật. Nhưng thấy người đang chới với ngoài kia, tôi quên hết sợ hãi", chị Phúc nhớ lại.

Trong trí nhớ của chị Phúc, mỗi lần cứu người là một câu chuyện không thể nào quên. Có lần, giữa đêm khuya, tiếng kêu thất thanh vang lên từ phía cầu. Cả nhà lập tức chèo thuyền ra giữa dòng, quần thảo trong mưa gió suốt một giờ mới nhìn thấy bàn tay đang chới với giữa làn nước đục ngầu. "Tôi lao xuống, ôm chặt lấy cô gái rồi anh Mạnh kéo lên. Khi lên bờ, cô ấy đã ngất lịm. Sau đó, họ mới biết cô gái là sinh viên quê Hà Tĩnh, đang mang thai. Vì bị người yêu phản bội nên cô tìm đến cái chết", chị kể. Đứa con trong bụng không giữ được, nhưng chính tình người của vợ chồng chị Phúc đã giúp cô gái vượt qua khủng hoảng.

Vợ chồng anh Mạnh và chị Phúc

Giờ đây, cô đã lập gia đình, có công việc ổn định và xem anh chị như cha mẹ nuôi. Có người vì túng quẫn, có người do mâu thuẫn gia đình, có cả những đứa trẻ tuổi mới mười ba, mười lăm, vì giận dỗi mà dại dột gieo mình xuống sông. "Thương nhất là mấy đứa nhỏ. Khi vớt lên, người run lẩy bẩy, mặt trắng bệch. Nhìn mà thương đến nghẹn", chị Phúc nói, đôi mắt hoe đỏ. Thế nhưng, không phải lần nào vợ chồng chị Phúc cũng kịp. Có lần, một người đàn ông ôm hai con nhỏ nhảy cầu tự vẫn. "Đêm đó, vợ chồng tôi cùng đội cứu hộ tìm suốt mà không thấy. Cảm giác bất lực ấy ám ảnh mãi", anh Mạnh nghẹn giọng.

Không cần đền đáp

Người dân sông nước vẫn truyền nhau quan niệm rằng ai cứu người chết đuối sẽ "cướp cơm của hà bá" là tự rước xui xẻo vào thân. Nhưng với vợ chồng chị Phúc, niềm tin ấy chưa bao giờ khiến họ chùn bước. "Người ta bảo tôi dính vận đen vì cứu người, nhưng tôi nghĩ khác. Cứu người là việc phải làm. Không cứu, lương tâm mình còn nặng nề hơn", chị nói.

Thực tế, cuộc sống của gia đình chị Phúc chưa bao giờ dễ dàng. Suốt nhiều năm qua, họ vẫn sống trong căn nhà nhỏ cũ kỹ bên bờ sông, mỗi mùa bão về lại dột nát, tài sản bị nước cuốn trôi. Thế nhưng, giữa muôn vàn khó khăn, họ vẫn giữ cho mình tinh thần lạc quan. "Còn người là còn của. Mất nhà thì dựng lại được, chứ mất người thì hết", anh Mạnh cười hiền, đôi bàn tay chai sạn siết chặt mái chèo. Với người dân quanh vùng, vợ chồng anh Mạnh, chị Phúc đã trở thành biểu tượng của lòng nhân ái. Có người gọi họ là "thiên thần giữa đời thường", có người nói "nếu không có họ, dòng Lam đã nuốt thêm bao nhiêu sinh mạng". Nhưng với anh chị, tất cả chỉ đơn giản là một lẽ sống: "Thấy người gặp nạn thì cứu, thế thôi". Giờ đây, chị Phúc chỉ mong các con được học hành đến nơi đến chốn, không phải dang dở giấc mơ như anh chị chúng. Nếu có thể, chị ước một ngày gia đình được dựng lại mái nhà kiên cố hơn để yên tâm sinh sống. "Vợ chồng tôi và em trai chẳng bao giờ muốn được gọi là người tốt theo cách này. Chúng tôi chỉ mong mọi người biết quý trọng sinh mạng của chính mình, để chúng tôi không phải lao ra sông cứu người hay đi tìm xác nữa", chị Phúc trải lòng.

Ông Nguyễn Xuân Huân, Chánh Văn phòng UBND phường Trường Vinh (nguyên Chủ tịch UBND phường Bến Thủy) cho biết: "Hành động của vợ chồng chị Phúc rất đáng trân trọng và hiếm có. Dù cuộc sống còn nhiều khó khăn, họ vẫn có tấm lòng vàng, cứu giúp biết bao người. Chính quyền địa phương đã nhiều lần tuyên dương, động viên gia đình". ■

Tiếp tục cảnh báo thủ đoạn lừa đảo "bắt cóc online" nhắm vào HSSV

Gần đây, tại Hà Nội xuất hiện nhiều đối tượng giả danh cơ quan công an gọi điện đe dọa và thao túng tâm lý người dân để lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Các đối tượng lừa đảo hướng tới chủ yếu là học sinh, sinh viên (HSSV).

Mới đây nhất, ngày 10.11, P. (SN 2007, trú tại Hà Nội) nhận được cuộc gọi của một đối tượng tự xưng là Công an, thông báo P. có liên quan đến việc rửa tiền và yêu cầu phải chứng minh tiền trong sạch. Đối tượng yêu cầu P. lấy hết tài sản có trong nhà rồi chuyển cho đối tượng. Do lo sợ, P. đã lấy gần 30 cây vàng trong két của gia đình mang đi bán rồi chuyển hết tiền vào tài khoản của đối tượng. Tổng số tài sản bị chiếm đoạt khoảng 4 tỉ đồng. Các đơn vị nghiệp vụ Công an TP Hà Nội chỉ rõ kịch bản lừa đảo "bắt cóc online" dù dưới hình thức nào cũng thường trải qua năm bước, gồm: Thu thập thông tin cá nhân; tấn công tâm lý; cô lập nạn nhân; chiếm đoạt tài sản và xóa dấu vết.

Quá trình thực hiện lừa đảo trực tuyến, các đối tượng thường mặc đồng phục mạo danh các cơ quan, như: Công an, Viện kiểm sát, Tòa án và sử dụng công nghệ AI, Deepface để tạo giọng nói, khuôn mặt; tạo các bằng chứng giả mạo như biên bản, giấy triệu tập… Công an thành phố Hà Nội khẳng định, để làm việc với người dân, cơ quan Công an sẽ trực tiếp gửi giấy mời, giấy triệu tập hoặc gửi qua Công an địa phương; tuyệt đối không gọi điện yêu cầu người dân chuyển tiền vào tài khoản ngân hàng hoặc cài đặt phần mềm để phục vụ điều tra. Bên cạnh đó, nhà trường cũng cần thường xuyên đẩy mạnh, tuyên truyền cảnh báo các thủ đoạn lừa đảo cho HSSV để nâng cao nhận thức phòng, chống lừa đảo. Đặc biệt, HSSV, người trẻ cần tự trang bị cho mình kỹ năng nhận diện chiêu trò lừa đảo mới.

Khi phát hiện các trường hợp có dấu hiệu lừa đảo như trên, người dân cần báo ngay cho cơ quan Công an nơi gần nhất để có biện pháp xử lý kịp thời.

B.N

VỤ SẠT LỞ NÚI KINH HOÀNG TẠI TP ĐÀ NẴNG:

Vẫn chưa tìm thấy người mất tích

● THU HOÀI

Đến trưa qua 16.11, sau hai ngày nỗ lực tìm kiếm, lực lượng chức năng vẫn chưa tìm thấy tung tích các nạn nhân nghi bị vùi lấp sau vụ sạt lở núi kinh hoàng tại thôn Pứt, xã Hùng Sơn (TP Đà Nẵng).

Trong khi đó, tình trạng sạt lở núi vẫn chưa có dấu hiệu dừng lại, nguy cơ sạt lở mở rộng, đe dọa trực tiếp đến sự an toàn của lực lượng làm nhiệm vụ và người dân trong vùng. Trước đó, lực lượng chức năng đã di dời khẩn cấp 171 hộ/ 665 người dân đến nơi trú tránh tạm thời.

Hiện trường vụ sạt lở núi tại thôn Pứt, xã Hùng Sơn

Huy động chó nghiệp vụ hỗ trợ tìm kiếm

Sáng ngày 16.11, công tác tìm kiếm các nạn nhân mất tích trong vụ sạt lở đất kinh hoàng tại xã Hùng Sơn đã được Quân khu 5 tiếp tục triển khai khẩn trương với sự chỉ đạo trực tiếp của đại tá Đỗ Xuân Hùng, Phó Tham mưu trưởng Quân khu 5. Hàng trăm cán bộ, chiến sĩ từ các đơn vị thuộc Quân khu 5, cùng với sự hỗ trợ của lực lượng Công an, Dân quân tự vệ địa phương được huy động. Đặc biệt, các chó nghiệp vụ được huấn luyện đặc biệt cho công tác tìm kiếm cứu nạn cũng đã được tăng cường đến hiện trường để tìm kiếm các nạn nhân bị nghi vùi lấp dưới lớp đất đá, bùn nhão, nơi các phương tiện cơ giới khó tiếp cận.

Bộ Chỉ huy Quân sự (CHQS) TP Đà Nẵng cho biết, hai ngày qua, hơn 150 cán bộ, chiến sĩ cùng lực lượng Khu vực phòng thủ Thạnh Mỹ, dân quân, biên phòng và phương tiện cơ giới đang khẩn trương triển khai nhiệm vụ cứu hộ, cứu nạn tại khu vực sạt lở núi ở thôn Pứt, Hùng Sơn. Ngày 16.11, các hoạt động tìm kiếm tiếp tục diễn ra trong tình hình thời tiết sương mù, mưa nặng hạt... Sở Chỉ huy hiện trường đã được thiết lập ngay trong đêm 14.11 do thượng tá Trần Kim Tuấn, Phó chỉ huy trưởng Bộ CHQS TP Đà Nẵng trực tiếp chỉ huy, điều hành hoạt động tìm kiếm, cứu hộ. Hai ngày qua, lực lượng chức năng sử dụng flycam để khảo sát, khoanh vùng tìm kiếm từ trên cao, nhằm nâng cao hiệu quả và rút ngắn thời gian cứu hộ.

Tuy nhiên, quanh khu vực sạt lở, nhiều vết nứt lớn trên sườn núi tiếp tục xuất hiện, nguy cơ sạt trượt mới rất cao. Hiện trường tiếp tục phát sinh tiếng nổ, sạt trượt và bùn đất quá nhão, đất đá tại khu vực sạt lở tiếp tục dịch chuyển mạnh, gây mất an toàn khiến lực lượng cứu hộ khó khăn trong việc tiếp cận khu vực nghi có người bị vùi lấp. Thượng tá Trần Kim Tuấn cho biết, phương án là cử bộ đội biên phòng kết hợp với bộ đội và dân quân triển khai cắm các vị trí nghi có người mất tích bị vùi lấp. Sở chỉ huy đã cử một tổ đi bộ từ phía hạ nguồn khe suối đi ngược lên hướng sạt lở để mở rộng phạm vi tìm kiếm người mất tích.

Bộ CHQS TP Đà Nẵng đã bố trí lực lượng, phương tiện cơ động, tổ chức trinh sát địa hình và lập các tổ bảo đảm an toàn. Công tác tổ chức tìm kiếm trên tinh thần thận trọng, tuân thủ nghiêm các quy định về an toàn, quyết tâm không để xảy ra thêm thiệt hại trong quá trình thực hiện nhiệm vụ. Trong đó ưu tiên hàng đầu là tìm kiếm ba nạn nhân mất tích rồi sau đó mới tính đến phương án khắc phục sạt lở đường giao thông hiện nay.

Trước đó, khoảng 9h30 sáng 14.11, một vụ nổ lớn kèm theo sạt lở đất nghiêm trọng đã xảy ra tại thôn Pứt, xã Hùng Sơn. Một phần quả đồi lớn bất ngờ đổ sập, lượng đất đá tràn xuống như dòng chảy xiết, khiến khu vực phía dưới bị vùi lấp và chia cắt hoàn toàn. Thống kê nhanh tại hiện trường ghi nhận ba người mất liên lạc, năm căn nhà duông (lán tạm) bị vùi lấp hoàn toàn, 200m tuyến đường liên xã từ Gari cũ đi Ch'ơm cũ bị đất đá chia cắt, khoảng 20 ha lúa nước và hoa màu bị hư hại nặng. Ba nạn nhân nghi bị vùi lấp đều có hoàn cảnh khó khăn. Trong đó anh Zơ Râm Nhô (SN 1997, tổ trưởng Lực lượng bảo vệ an ninh trật tự cơ sở của thôn Pứt) và vợ là Briu Thị Tép (SN 1998) có hai con nhỏ, bé thứ hai chưa đầy một tuổi, vẫn còn đang bú sữa mẹ. Người còn lại mất tích là ông Hốih Zi Nút (SN 1980) có ba người con, gia đình thuộc diện nghèo khó.

Đại diện Chỉ huy Công an xã Hùng Sơn đã đến thăm hỏi, chia sẻ và trao hỗ trợ khẩn cấp cho các gia đình bị ảnh hưởng nặng nề bởi vụ sạt lở đất đá nghiêm trọng vừa xảy ra trên địa bàn. Ông Zorâm Buôn, Chủ tịch UBND xã Hùng Sơn cho biết, lãnh đạo địa phương cũng đã đến từng hộ gia đình có người mất tích để động viên, chia sẻ cũng như hỗ trợ bước đầu để họ vượt qua khó khăn. Người dân trong thôn cũng có mặt để cùng chia sẻ với gia đình và hy vọng sớm được tìm thấy các nạn nhân…

Có mặt tại hiện trường vụ sạt lở vào sáng 15.11 để kiểm tra và chỉ đạo công tác tìm kiếm nạn nhân mất tích, ông Trần Nam Hưng, Phó Chủ tịch UBND TP Đà Nẵng giao Bộ CHQS thành phố làm lực lượng chủ trì, quyết định toàn bộ các phương án cứu hộ, cứu nạn. Triển khai ngay lực lượng, phương tiện chuyên môn, phối hợp với các cơ quan chức năng đánh giá mức độ sạt trượt, khoanh vùng nguy hiểm, kiên quyết cấm người dân vào khu vực sạt lở để bảo đảm an toàn tuyệt đối.

Lý giải nguyên nhân sạt lở dù trời nắng ráo

Theo đánh giá ban đầu, vụ sạt lở xuất phát từ đợt mưa lớn kéo dài của bão số 12 và 13, khiến đất ngậm nước trong thời gian dài. Dù những ngày gần đây trời nắng, nền đất đang rút nước nhanh, làm kết cấu yếu, dễ xảy ra sạt trượt đột ngột. Nguyên nhân cụ thể đang tiếp tục được điều tra, xác minh.

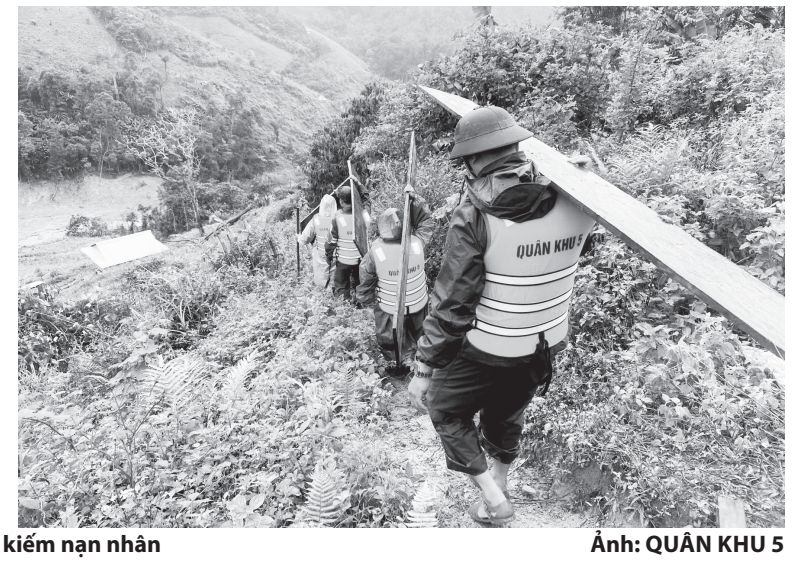
Theo lý giải sơ bộ từ nhóm nghiên cứu của GS.TS Đỗ Minh Đức, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội), nguyên nhân chính khiến giữa lúc trời nắng ráo, không mưa mấy ngày liền mà lại xảy sạt lở tại thôn Pứt chính là tính lưu biến (nôm na là biến dạng diễn ra liên tục theo thời gian) của đất, mà trong trường hợp cụ thể này là sét phong hóa có bề dày lớn và tính dẻo rất cao. Mái dốc do ảnh hưởng của mưa lớn kéo dài trước đó, áp lực nước lỗ rỗng tăng cao, giảm độ bền của đất, làm cho đất chuyển từ trạng thái ổn định sang trạng thái mất ổn định. Do đất có tính dẻo cao nên nó không bị phá hủy ngay lập tức mà chuyển sang trạng thái dẻo. Ở trạng thái này, khối đất sẽ tiếp tục biến dạng theo thời gian cho đến khi lượng biến dạng đủ lớn mới bị phá hủy hoàn toàn, hình thành sạt lở.

Thời gian diễn ra biến dạng có thể được duy trì nhiều ngày, do đất có tính dẻo cao, hệ số thấm nhỏ, khả năng giữ nước trong mái dốc lâu hơn và mặt trượt phát triển sâu, sự phục hồi độ bền do bốc hơi (chuyển từ bão hòa sang không bão hòa) rất chậm và ít có tác dụng. Ngoài ra, không loại trừ khối sạt lở được cung cấp một lượng nước nhất định do thấm từ khu vực chứa nước thường xuyên ở lân cận. Điều kiện dẫn đến hiện tượng sạt lở như ở thôn Pứt được nhóm nghiên cứu chỉ ra như: Điều kiện địa chất thuận lợi cho sạt lở (thành phần thạch học, kiến tạo), khu vực có tầng đất phong hóa dày tới hàng vài chục mét và tính dẻo rất cao.

Theo quy luật tự nhiên, do sự thay đổi thường xuyên của nhiệt độ, lượng mưa, đất có tính dẻo cao ở mái dốc bao giờ cũng hình thành hệ thống khe nứt tách. Tính dẻo càng cao, khe nứt phát triển càng sâu, khối trượt có khả năng hình thành thể tích càng lớn. Do hoạt động nhân sinh trên đất dốc, nhất là việc trồng và khai thác cây keo lai như hiện nay, các hoạt động xây dựng… đã thúc đẩy nhanh và mạnh sự hình thành, phát triển các vết nứt sâu trên mái dốc. Lưu ý, các khe nứt đã được hình thành trên mái dốc sẽ không bao giờ tự liền lại, việc chuyển đổi rừng sản xuất sang rừng phòng hộ hay rừng tự nhiên rất có tác dụng trên diện rộng, nhưng không có tác dụng đáng kể với khu vực đã có dấu hiệu mất ổn định.

Ngoài ra do mưa lớn và kéo dài trong thời gian cuối tháng 10, đầu tháng 11 năm 2025 đạt tới lượng rất lớn (tại lân cận khu vực sạt lở từ 23-29.10 đã mưa trên 600mm, ngày 1-3.11 mưa hơn 100mm), vượt ngưỡng duy trì trạng thái ổn định của rất nhiều vùng đất dốc. ■

Sáng ngày 16.11, lực lượng chức năng khẩn trương triển khai công tác tìm kiếm nạn nhân

Ảnh: QUÂN KHU 5

Đẩy mạnh liên kết để phát triển du lịch golf

● SƠN THÙY

Nhiều năm liền Việt Nam được vinh danh là Điểm đến Golf tốt nhất châu Á và đang thu hút dòng khách du lịch cao cấp từ nhiều quốc gia trên thế giới. Dự kiến năm 2025 nguồn thu du lịch golf khoảng 1 tỉ USD. Cần có sự liên kết, "bắt tay" từ các chủ sân, đơn vị quản lý cũng như các chính sách hỗ trợ để ngành du lịch này phát triển mạnh mẽ hơn.

Giải golf quốc tế vừa được tổ chức tại Laguna Lăng Cô, TP Huế

Vẫn còn những thách thức

Năm 2025, mục tiêu của ngành Du lịch Việt Nam phấn đấu đón từ 22-23 triệu lượt khách quốc tế và phục vụ 120-130 triệu lượt khách nội địa, tổng thu du lịch đạt khoảng 1 triệu tỉ đồng (tương đương 38 tỉ USD).

Theo Cục trưởng Cục Du lịch quốc gia Việt Nam Nguyễn Trùng Khánh, dự kiến năm 2025, doanh thu du lịch golf tại nước ta sẽ chạm ngưỡng 1 tỉ USD, chiếm khoảng 2,7% tổng doanh thu du lịch cả nước. Dự báo đến năm 2030, con số này có thể đạt vài tỉ USD nếu được quan tâm đầu tư đúng mức.

Golf vừa là bộ môn thể thao, vừa là một hoạt động giải trí thú vị và cũng là một ngành dịch vụ mang lại doanh thu lớn. Các sân golf đã trở thành điểm hấp dẫn cho các điểm đến du lịch. Với nhu cầu tăng cao, sân golf sẽ là mảnh ghép quan trọng hoàn thiện mô hình chuỗi cung ứng dịch vụ du lịch bao gồm nghỉ dưỡng - thể thao - giải trí. Khách du lịch golf có mức chi tiêu trung bình cao hơn nhiều so với khách du lịch theo các loại hình du lịch khác.

Tại nước ta, hiện có khoảng 100 sân golf đã hoạt động và đang đầu tư; trong đó có nhiều sân đạt tiêu chuẩn quốc tế và được thiết kế bởi các "huyền thoại" môn thể thao golf như: Greg Norman, Nick Faldo, Jack Nicklaus, Colin Montgomerie… Việt Nam được đánh giá là điểm đến chơi golf lý tưởng trong khu vực châu Á với địa hình đa dạng: Bờ biển dài với những bãi biển đẹp; đồi núi, cảnh quan hùng vĩ; khí hậu nhiệt đới… Trong 9 năm liên tiếp, từ 2017 đến 2025, Tổ chức Giải thưởng golf thế giới (WGA) đã vinh danh Việt Nam là "Điểm đến golf tốt nhất châu Á"; đặc biệt năm 2019 và 2021, Việt Nam được vinh danh là "Điểm đến golf tốt nhất thế giới".

Du lịch golf của Việt Nam có tiềm năng rất lớn nhưng cũng đang đối mặt với nhiều thách thức, hạn chế. Cục trưởng Cục Du lịch quốc gia Việt Nam Nguyễn Trùng Khánh cho rằng: "Việc chưa ban hành tiêu chuẩn, quy chuẩn quốc gia về sân golf phục vụ khách du lịch và nguồn nhân lực du lịch golf đang là những điểm nghẽn. Cùng với đó, các chính sách ưu đãi trong đầu tư và vận hành sân golf, xúc tiến quảng bá các sản phẩm du lịch golf còn thiếu và hạn chế".

Hiện nay, dịch vụ kinh doanh golf tại Việt Nam đang chịu thuế tiêu thụ đặc biệt 20% và thuế giá trị gia tăng (VAT) 10%, đây là mức thuế thuộc nhóm cao nhất khu vực. Có thể dẫn chứng ở một số quốc gia như: Thái Lan áp dụng thuế tiêu thụ đặc biệt 10% và VAT 7%; Malaysia không áp dụng thuế tiêu thụ đặc biệt; Trung Quốc chỉ áp dụng VAT từ 6-13%; Singapore áp dụng thuế hàng hóa và dịch vụ 9%... Mức thuế cao khiến chi phí tour golf Việt Nam bị đội lên, làm giảm sức cạnh tranh và khiến nhiều nhà đầu tư e ngại mở rộng quy mô.

Ngoài ra, một số địa phương còn lo ngại về tác động môi trường của sân golf, đặc biệt là việc sử dụng đất nông nghiệp và tài nguyên nước. Điều này đòi hỏi ngành phải có tiêu chủ "golf xanh" rõ ràng, minh bạch và có khả năng giám sát.

Cần "bắt tay" để phát triển bền vững

Nhận định về kinh tế golf tại Việt Nam, ông Jed Moore nhà sáng lập kiêm Tổng Giám đốc Công ty Tập đoàn 54 nhấn mạnh: "Việt Nam đang có cơ hội lịch sử để phát triển thể thao, đặc biệt là golf, thành một ngành kinh tế mũi nhọn, góp phần nâng tầm hình ảnh và sức mạnh quốc gia. Nếu có chiến lược phù hợp, dự báo đến năm 2040, kinh tế thể thao có thể đóng góp hơn 10 tỉ USD; tính thêm các hiệu ứng lan tỏa như du lịch, dịch vụ lưu trú, bán lẻ, công nghệ và sản xuất, có thể đạt tới 50 tỉ USD".

Theo ông Jed Moore, Việt Nam hội tụ đầy đủ yếu tố thuận lợi gồm dân số trẻ, du lịch phục hồi mạnh, năng lực sản xuất - chuỗi cung ứng thể thao lớn và chính sách đồng bộ để phát triển kinh tế thể thao, trong đó golf được xem là lĩnh vực tiên phong, tạo động lực lan tỏa, là ngành có sức lan tỏa lớn tới du lịch, dịch vụ và thương hiệu quốc gia. Đại diện của Tập đoàn 54 đề xuất Việt Nam cần thành lập Quỹ đầu tư thể thao quốc gia, hoàn thiện khung pháp lý ưu đãi, chuyên nghiệp hóa hệ thống bán vé, truyền thông, và gắn kết chặt chẽ thể thao với du lịch.

Bà Renate Roeleveld, CEO của Hiệp hội các sân golf châu Âu chia sẻ, Việt Nam có nhiều tiềm năng phát triển du lịch golf bởi cảnh quan thiên nhiên đẹp, không khí trong lành và sự hiếu khách, thân thiện. Tuy nhiên, theo bà dù ở đâu thì việc đầu tư golf phải chú trọng đến hệ thống quản trị, phải xây dựng hệ sinh thái mà ở đó người dân địa phương có công việc và cùng nhau bảo tồn thiên nhiên. Golf như là một ngành kinh doanh lấy con người làm trung tâm, tập trung vào việc kết nối chủ sân golf và nhà vận hành, xây dựng ngành golf bền vững và thúc đẩy sự gắn kết trong toàn hệ sinh thái.

Nhiều chuyên gia cũng cho rằng, giá trị của điểm đến không nằm ở từng sân golf riêng lẻ, mà ở khả năng kết nối để tạo nên trải nghiệm đồng nhất và đẳng cấp, đồng thời khẳng định đây là nền tảng để Việt Nam nâng tầm năng lực cạnh tranh trong giai đoạn những năm tiếp theo. ■

Phú Thọ tổ chức tập huấn nghiệp vụ du lịch

Sở VHTTDL tỉnh Phú Thọ vừa tổ chức tập huấn nghiệp vụ du lịch cho các cán bộ, lao động thuộc các doanh nghiệp, cơ sở kinh doanh dịch vụ du lịch trên địa bàn tỉnh.

Tham gia lớp tập huấn, các học viên được giảng viên Trường Cao đẳng Du lịch Hà Nội truyền đạt 3 chuyên đề trọng tâm về nghiệp vụ du lịch, gồm: Kinh doanh lưu trú du lịch; các văn bản liên quan đến hoạt động kinh doanh lưu trú du lịch; quản lý, giám sát hoạt động kinh doanh lưu trú du lịch. Song song với lý thuyết, học viên còn được hướng dẫn thực hành các kỹ năng nghiệp vụ quan trọng như lễ tân, buồng phòng, pha chế, phục vụ tại quầy bar, kỹ năng tổ chức du lịch cộng đồng và nghệ thuật ẩm thực. Ngoài ra, lớp tập huấn cũng tập trung giới thiệu các tiêu chí mới về du lịch xanh, xây dựng khách sạn xanh; phương pháp bảo vệ, quản lý và sử dụng bền vững nguồn tài nguyên môi trường cùng ứng dụng công nghệ số trong quảng bá và vận hành du lịch.

Thông qua lớp tập huấn, các học viên có cơ hội cập nhật kiến thức chuyên môn mới, nắm bắt xu hướng phát triển của ngành trong thời kỳ hội nhập; rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ chuyên sâu, từ khâu đón tiếp, phục vụ, chăm sóc khách hàng đến quản lý, vận hành cơ sở lưu trú theo hướng chuyên nghiệp, hiện đại; bồi dưỡng kỹ năng mềm như giao tiếp, thuyết trình, xử lý tình huống...

MINH LÝ

Cuộc thi "Du lịch Khánh Hòa - Bức tranh đa sắc"

Hiệp hội Du lịch Khánh Hòa vừa phát động Cuộc thi Báo chí và Video clip về du lịch năm 2025 với chủ đề "Du lịch Khánh Hòa - Bức tranh đa sắc". Cuộc thi dành cho tất cả công dân Việt Nam, với các thể loại báo in, báo điện tử, phát thanh, truyền hình, phóng sự ảnh và video clip. Nội dung tập trung giới thiệu vẻ đẹp thiên nhiên, văn hóa, con người, mô hình hay và sáng kiến phát triển du lịch, đồng thời phản ánh khó khăn, thách thức và đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng du lịch Khánh Hòa.

Theo thể lệ, tác phẩm báo in - báo điện tử không quá 5 kỳ; phát thanh tối đa 15 phút; truyền hình không quá 30 phút; video clip tối đa 10 phút; phóng sự ảnh không quá 20 ảnh kèm chú thích dưới 300 từ. Tác phẩm đăng tải từ ngày 1.7 - 14.12.2025 sẽ được xét giải. Ban tổ chức nhận bài từ 15.11 đến 14.12, chấm giải từ 15-25.12 và trao giải cuối tháng 12.2025. Cuộc thi có 4 hạng mục với tổng giá trị giải thưởng mỗi hạng mục là 37 triệu đồng.

Cuộc thi kỳ vọng khuyến khích đội ngũ báo chí và những người yêu mến du lịch lan tỏa mạnh mẽ hình ảnh một Khánh Hòa hợp nhất giàu bản sắc, năng động, đa dạng về trải nghiệm; qua đó góp phần đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, hướng tới mục tiêu tăng trưởng hai con số giai đoạn 2025 - 2030.

L.HƯƠNG

Từ "nền tảng tinh thần" đến "nền tảng phát triển"

● PGS.TS VŨ THỊ PHƯƠNG HẬU

Trong tiến trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng luôn coi văn hóa là lĩnh vực có vị trí đặc biệt quan trọng, gắn với sự hưng thịnh của quốc gia, sức mạnh của dân tộc và mục tiêu xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tuy nhiên, cùng với yêu cầu của từng thời kỳ, nhận thức lý luận của Đảng về văn hóa luôn vận động, bổ sung, hoàn thiện nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước.

Bốn thập kỷ đổi mới vừa qua, văn hóa được Đảng khẳng định là nền tảng tinh thần của xã hội, là mục tiêu và động lực của phát triển. Đến Dự thảo các Văn kiện trình Đại hội XIV, tư duy ấy được phát triển lên một tầm cao mới, khi Đảng nhấn mạnh: "Văn hóa là nền tảng phát triển của đất nước". Đây là điểm mới có tính chất điều chỉnh khái niệm, mở rộng nội hàm và tái định vị văn hóa trong mô hình phát triển quốc gia.

Từ "văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội"

Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 khóa VII (1993) khẳng định: "Văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, là một động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội, đồng thời là một mục tiêu của chủ nghĩa xã hội". Kể từ đó đến nay, Đảng ta luôn nhất quán khẳng định vai trò của văn hóa với tư cách là nền tảng tinh thần của xã hội. Đây là một bước phát triển quan trọng trong tư duy lý luận về văn hóa, xuất phát từ nhận thức sâu sắc về mối quan hệ giữa văn hóa, con người và tiến trình phát triển đất nước. Qua nhiều giai đoạn, luận điểm này đã chứng minh giá trị lý luận và thực tiễn bền vững, trở thành nền tảng tư tưởng định hướng cho các chiến lược văn hóa của Đảng.

Nội hàm của luận điểm bao gồm hai phương diện cơ bản: **Thứ nhất,** văn hóa với yếu tố cốt lõi là hệ giá trị đã tạo nên diện mạo tinh thần của quốc gia, bao gồm tư tưởng, đạo đức, lối sống, niềm tin, bản sắc, truyền thống và các chuẩn mực xã hội. Hệ giá trị này tạo nên tính ổn định của đời sống xã hội, định hướng hành vi, tạo sức mạnh gắn kết cộng đồng và hình thành bản lĩnh của con người Việt Nam. Trong những giai đoạn đất nước chuyển mình mạnh mẽ, đặc biệt là thời kỳ đầu đổi mới, các giá trị tinh thần này giữ vai trò trụ cột, giúp xã hội vượt qua khó khăn, tạo sự đồng thuận, thống nhất ý chí và nuôi dưỡng khát vọng phát triển.

Thứ hai, nền tảng tinh thần của văn hóa góp phần tạo động lực tinh thần cho công cuộc đổi mới và phát triển. Các giá trị như yêu nước, nhân ái, cần cù, sáng tạo, đoàn kết, trách nhiệm đã trở thành lực đẩy quan trọng của xã hội. Luận điểm "văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội" vì thế phù hợp với yêu cầu đặt ra trong nhiều thập kỷ qua, góp phần ổn định xã hội, củng cố niềm tin, xây dựng con người mới, bảo tồn bản sắc, định hướng chuẩn mực và tạo môi trường tinh thần lành mạnh.

Có thể khẳng định, luận điểm "văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội" đã trở thành một trong những thành tựu tư duy lý luận quan trọng trong đường lối văn hóa của Đảng, tạo cơ sở để hoạch định mục tiêu, phương châm, chiến lược và chính sách văn hóa trong 40 năm đổi mới. Tuy nhiên, cùng với sự chuyển biến mạnh mẽ của đời sống thực tiễn, việc chỉ nhấn mạnh phương diện "nền tảng tinh thần" đã bộc lộ một số giới hạn nhất định, đặc biệt khi đặt văn hóa trong tương quan với mô hình phát triển quốc gia trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Đến "văn hóa là nền tảng của phát triển"

Dự thảo Văn kiện Đại hội XIV nhấn mạnh yêu cầu xác lập mô hình tăng trưởng mới dựa trên khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh, chuyển đổi năng lượng, chuyển đổi cơ cấu và chất lượng nguồn nhân lực… phát huy sức mạnh nội sinh của dân tộc. Trong hệ thống các nguồn lực nội sinh đó, văn hóa và con người được xác định giữ vai trò trung tâm, quyết định tính bền vững của phát triển. Chính bối cảnh này đặt ra yêu cầu phải phát triển tư duy của Đảng về văn hóa, vượt lên phạm vi "nền tảng tinh thần", để có thể đáp ứng đòi hỏi mới của mô hình tăng trưởng.

Trước hết, văn hóa cần phải được nhận thức như một trụ cột của mô hình phát triển, chứ không chỉ là lĩnh vực định hướng tư tưởng, đạo đức. Trong mô hình kinh tế hiện đại, các nguồn lực hữu hạn như đất đai, lao động giá rẻ hay vốn đầu tư không thể tạo ra lợi thế cạnh tranh bền vững. Thay vào đó, tri thức, sáng tạo, niềm tin xã hội, chuẩn mực văn hóa, đạo đức công vụ, văn hóa doanh nghiệp và bản sắc quốc gia trở thành những yếu tố quyết định chất lượng tăng trưởng. Do đó, tư duy văn hóa cần chuyển từ trọng tâm "củng cố tinh thần" sang trọng tâm "kiến tạo động lực phát triển".

PGS.TS Vũ Thị Phương Hậu

Bên cạnh đó, sự phát triển nhanh nhưng phải bền vững đòi hỏi văn hóa giữ vai trò điều tiết và định hướng mô hình tăng trưởng. Nếu không có văn hóa dẫn dắt, phát triển có thể gây ra những hệ lụy như gia tăng bất bình đẳng, xói mòn chuẩn mực xã hội, khủng hoảng niềm tin, suy giảm chất lượng nguồn nhân lực. Vì thế, văn hóa cần được nhìn nhận như một yếu tố định hình mô hình phát triển hài hòa giữa kinh tế, xã hội, môi trường và con người.

Hơn nữa, Dự thảo Văn kiện Đại hội XIV nhấn mạnh yêu cầu phát triển con người Việt Nam toàn diện trong thời đại chuyển đổi số, kinh tế tri thức và hội nhập sâu rộng. Điều này đòi hỏi tư duy văn hóa phải bứt phá theo hướng coi văn hóa không chỉ nuôi dưỡng tinh thần mà còn tạo năng lực số, năng lực sáng tạo, phẩm chất nghề nghiệp, khả năng thích ứng và bản lĩnh văn hóa, đây chính là những yêu cầu cốt lõi của nguồn nhân lực chất lượng cao.

Đặc biệt là trong thực tế, văn hóa ngày càng trở thành nguồn lực trực tiếp của tăng trưởng kinh tế thông qua sự phát triển của các ngành công nghiệp văn hóa. Trong nền kinh tế sáng tạo, giá trị gia tăng chủ yếu đến từ ý tưởng, bản quyền, thiết kế, công nghệ nội dung, tài sản văn hóa và sáng tạo nghệ thuật. Các lĩnh vực như điện ảnh, âm nhạc, quảng cáo, thiết kế, thời trang, game, truyền thông số, du lịch văn hóa… không chỉ góp phần phát triển đời sống tinh thần mà còn tạo ra doanh thu lớn, việc làm chất lượng cao, khẳng định hình ảnh quốc gia và năng lực cạnh tranh mới. Dự thảo Văn kiện Đại hội XIV xác định cần khai thác mạnh mẽ các nguồn lực này, gắn với chuyển đổi số và kinh tế số, khẳng định văn hóa không chỉ "định hướng" mà còn đóng góp trực tiếp vào tăng trưởng kinh tế. Điều này đòi hỏi tư duy về văn hóa phải mở rộng từ "giá trị tinh thần" sang "nguồn lực phát triển", từ "lĩnh vực xã hội" sang "động lực kinh tế".

Có thể thấy, sự chuyển đổi từ quan niệm "văn hóa là nền tảng tinh thần" sang quan niệm "văn hóa là nền tảng phát triển" không chỉ bắt nguồn từ những biến thiên của bối cảnh mới mà còn là kết quả của sự phát triển nội sinh trong tư duy lý luận của Đảng. Đây là bước phát triển tất yếu của một hệ thống lý luận luôn vận động theo nhịp phát triển của đất nước, đồng thời phản ánh tầm nhìn ngày càng sâu sắc hơn về vai trò của văn hóa như một giá trị nền tảng, một nguồn lực đặc biệt và một cấu phần thiết yếu của mô hình phát triển quốc gia. Luận điểm mới không phủ định luận điểm cũ mà kế thừa và nâng lên tầm cao mới, phù hợp với quy luật phát triển của dân tộc trong thời đại kinh tế tri thức, công nghệ số và hội nhập sâu rộng.

Việc xác lập văn hóa là nền tảng của phát triển nhanh, bền vững đất nước đặt ra yêu cầu phải đổi mới mạnh mẽ tư duy quản lý văn hóa, đổi mới phương thức đầu tư, hoàn thiện thể chế và tạo không gian pháp lý cho các nguồn lực văn hóa phát huy đầy đủ vai trò. Văn hóa phải trở thành tiêu chí trong hoạch định chính sách phát triển; các ngành công nghiệp văn hóa cần được coi là ngành kinh tế quan trọng trong cơ cấu tăng trưởng; chỉ số văn hóa và chỉ số phát triển con người phải được xem như thước đo của sự phát triển bền vững. Điều này đòi hỏi một tầm nhìn chiến lược, đồng bộ từ trung ương đến địa phương, từ xây dựng thể chế đến phát huy các nguồn lực để phát triển văn hóa, con người.

Luận điểm văn hóa là nền tảng của phát triển đất nước trong Dự thảo Văn kiện Đại hội XIV khẳng định một bước phát triển quan trọng trong tư duy lý luận của Đảng về văn hóa, tái định vị văn hóa như một nguồn lực chiến lược và động lực nội sinh có ý nghĩa quyết định đối với mô hình phát triển quốc gia. Sự phát triển này không chỉ kế thừa những giá trị cốt lõi của đường lối văn hóa qua các thời kỳ mà còn mở ra không gian tư duy mới, phù hợp với yêu cầu kiến tạo mô hình tăng trưởng dựa trên khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số và sức mạnh văn hóa, con người Việt Nam. Việc nâng tầm văn hóa lên vị thế "nền tảng phát triển" tạo cơ sở khoa học để xác lập những phương thức phát triển mới, nhấn mạnh vai trò của văn hóa trong điều tiết, dẫn dắt và bảo đảm tính bền vững của toàn bộ tiến trình phát triển đất nước. ■

Cần hoàn thiện khung pháp lý cho hợp tác công - tư văn hóa

● THÙY TRANG

Cuộc tọa đàm về Công nghiệp văn hóa thành phố lần thứ hai với chủ đề "CultureTech và Hợp tác công - tư trong bảo tồn và lan tỏa di sản văn hóa", vừa diễn ra tại Trung tâm Khởi nghiệp Sáng tạo TP.HCM (SIHUB), với sự quy tụ của nhiều chuyên gia, nhà nghiên cứu, doanh nghiệp sáng tạo, nghệ sĩ và đại diện cơ quan nhà nước, nhằm tìm kiếm những giải pháp thực tiễn để đưa di sản Việt Nam trở nên sống động, gần gũi với giới trẻ và cộng đồng quốc tế.

Trẻ em trải nghiệm trò chơi dân gian trong chuỗi dự án "Sắc màu di sản"

Chia sẻ tại tọa đàm, đạo diễn Nguyệt Quế, Ceo SANTANI và sáng lập dự án "Sắc màu di sản" cho rằng, Việt Nam hoàn toàn có khả năng làm tốt các mô hình văn hóa số như nhiều nước, nhưng khoảng cách thế hệ đang là rào cản lớn. Thế hệ trước nắm giữ nhiều tri thức và tư liệu, trong khi người trẻ sử dụng ngôn ngữ, công nghệ và phương thức tiếp nhận khác biệt. Theo bà Quế, truyền thông là điểm nghẽn khiến nội dung văn hóa khó chuyển đổi từ không gian truyền thống sang nền tảng số.

Giải bài toán "truyền nhưng chưa thông" trong chuyển đổi số văn hóa

Từ thực tế ấy, dự án "Sắc màu di sản" được hình thành với sự hỗ trợ của SIHUB và nằm trong nhóm tăng tốc về công nghiệp văn hóa (CNVH) của TP.HCM. Dự án hướng đến phát triển nền tảng dựa trên trải nghiệm thực tế, kết nối di sản với người trẻ thông qua công nghệ. Bà Quế cho biết, ngay cả các tài liệu truyền thông của dự án cũng đã ứng dụng AI, coi đây là xu hướng tất yếu; song "công nghệ mạnh đến đâu cũng không thay thế được bản sắc". Vì vậy, nhiệm vụ quan trọng là tạo cơ chế để tư duy sáng tạo của người trẻ được kế thừa có hệ thống từ thế hệ đi trước.

"Sắc màu di sản" phát triển từ chuỗi hoạt động ẩm thực "Mỹ vị Việt Nam", coi ẩm thực là điểm chạm dễ tiếp cận nhất để thu hút giới trẻ và gia đình đến các sự kiện offline. Từ đó, dự án lồng ghép nội dung văn hóa, như Chợ Lớn Food Story, trình diễn nghệ thuật truyền thống, giao lưu nghệ sĩ, các trò chơi dân gian nhằm nuôi dưỡng sự quan tâm với di sản. Đạo diễn Nguyệt Quế cho biết, phiên bản thứ hai của "Sắc màu di sản" là một nền tảng số dự kiến công bố ngày 22.11 nhân Ngày Di sản văn hóa Việt Nam. Nền tảng này cho phép doanh nghiệp và người trẻ giới thiệu sản phẩm, kết nối địa điểm di sản và trải nghiệm văn hóa. Dự án phối hợp Trường ĐH Khoa học Tự nhiên phát triển công nghệ trình diễn đèn lồng Hội An bằng tranh thủ công trong không gian số, đồng thời tiếp tục số hóa các không gian trưng bày, trong đó có triển lãm "Đồng tiền Việt Nam, hành trình theo dòng chảy lịch sử" tại Ngân hàng Nhà nước.

Theo bà Quế, "sắc" là bản sắc mỗi người, "màu" là sự tinh tế được bồi đắp qua sáng tạo, còn "di sản" là nền tảng để phát triển. Dự án "Sắc màu di sản" hướng tới đưa di sản Việt Nam ra thế giới bằng ứng dụng 3D, công nghệ trình diễn và các hoạt động tương tác. Kỳ vọng có thể trở thành "cánh tay nối dài" cho các bảo tàng và điểm đến văn hóa, góp phần thương mại hóa các sản phẩm văn hóa để tái đầu tư cho bảo tồn.

Bảo tàng và áp lực chuyển đổi số

TS Phạm Ngọc Uyên, Phó Giám đốc Bảo tàng Mỹ thuật TP.HCM cho biết, thành phố hiện có 24 bảo tàng, gồm 13 bảo tàng công lập và

Các chuyên gia chia sẻ tại tọa đàm

11 ngoài công lập, với chức năng trải rộng từ lịch sử, mỹ thuật đến các chuyên đề. Đây là hệ thống thiết chế quan trọng, vừa lưu giữ di sản vừa là không gian học thuật, giáo dục và giao lưu văn hóa. Tuy vậy, các bảo tàng vẫn đối mặt nhiều khó khăn về cơ sở vật chất, nhân lực, cơ chế quản lý và khả năng tiếp cận công chúng trong bối cảnh chuyển đổi số.

Di sản văn hóa đang chịu áp lực lớn từ sự xuống cấp tự nhiên, nguy cơ mai một giá trị phi vật thể và sự thay đổi trong hành vi tiếp nhận của công chúng. Trong khi đó, công nghệ số AI, VR/AR, blockchain, dữ liệu lớn mở ra cơ hội mới cho bảo tồn và truyền thông văn hóa. Sự kết hợp giữa văn hóa và công nghệ hình thành hướng tiếp cận CultureTech, cho phép bảo tồn bằng công cụ hiện đại và lan tỏa di sản rộng rãi hơn. Tuy nhiên, phát triển CultureTech không thể chỉ dựa vào ngân sách nhà nước. Mô hình hợp tác công - tư (PPP) được xem là cơ chế khả thi để huy động vốn, công nghệ và kinh nghiệm quản trị từ khu vực tư nhân, trong khi nhà nước giữ vai trò định hướng và đảm bảo giá trị văn hóa.

Thực tiễn tại TP.HCM cho thấy quá trình số hóa bảo tàng mới ở giai đoạn đầu, nguồn lực đầu tư hạn chế; nhân lực thiếu kỹ năng công nghệ; nội dung số còn đơn giản; dữ liệu chưa được chuẩn hóa; khả năng thu hút công chúng trên nền tảng số còn thấp; mô hình PPP đang thiếu hành lang pháp lý rõ ràng. Đây là những rào cản khiến nhiều dự án chỉ dừng ở mức "ứng dụng công nghệ" chứ chưa đạt tới "chuyển đổi số" toàn diện. CultureTech, nếu triển khai đúng hướng, sẽ trở thành công cụ bảo tồn hiệu quả, từ số hóa 3D hiện vật đến lưu giữ di sản phi vật thể, đồng thời tạo kênh lan tỏa mạnh mẽ qua VR/AR, nền tảng trực tuyến, bảo tàng ảo. Mô hình PPP đóng vai trò then chốt, khi nhà nước, doanh nghiệp, giới nghiên cứu và cộng đồng cùng tham gia vào quá trình bảo tồn, sáng tạo, khai thác giá trị di sản.

Để phát triển bền vững, cần hoàn thiện khung pháp lý cho PPP văn hóa, xây dựng cơ sở dữ liệu di sản quốc gia, đầu tư hạ tầng số, phát triển nhân lực liên ngành và tăng cường hợp tác quốc tế. CultureTech không chỉ giúp di sản "sống" trong không gian số mà còn mở đường cho kinh tế di sản, đóng góp vào công nghiệp văn hóa và tri thức của Việt Nam.

Thiếu "nhạc trưởng" hệ sinh thái CNVH

TS Trịnh Đăng Khoa, Chủ tịch Hội đồng Trường ĐH Văn hóa TP.HCM, nhấn mạnh muốn phát triển CNVH cần nhìn đúng hệ sinh thái ngành. Hệ sinh thái này gồm ba nhóm chủ thể: Người sáng tạo tác phẩm nghệ thuật; lực lượng tổ chức sản xuất, kinh doanh để đưa tác phẩm vào đời sống; nhóm quản trị tiêu dùng, phụ trách truyền thông, marketing, kích cầu, định hướng thị hiếu và xây dựng công chúng văn hóa. Việt Nam hiện đào tạo các mảng này nhưng các bộ phận đang tách rời, thiếu phối hợp.

Theo chuyên gia, nhược điểm lớn là thiếu lực lượng "điều phối", những người quản trị văn hóa nghệ thuật hiểu bản sắc dân tộc, nắm thị trường và kết nối sáng tạo, sản xuất, tiêu dùng. Đây là vị trí quyết định để vận hành hệ sinh thái và biến văn hóa thành ngành kinh tế thực thụ. Các trường nghệ thuật đào tạo tốt chuyên môn sáng tạo; khối kinh tế đào tạo marketing, quản trị; các trường văn hóa, xã hội đào tạo nghiệp vụ quản lý. Tuy nhiên, sinh viên thường chỉ giỏi đúng chuyên ngành, chưa có "nhạc trưởng" để phối hợp thành chuỗi giá trị hoàn chỉnh. TS Khoa nhấn mạnh: "Chúng ta đang thiếu người quản trị văn hóa nghệ thuật, người có thể kích hoạt sáng tạo, thúc đẩy tiêu dùng, điều phối sản xuất và biến văn hóa thành nguồn thu". TS Trịnh Đăng Khoa thông tin, Bộ GD&ĐT hiện đã có chính sách mở, cho phép các cơ sở giáo dục đề xuất mở mã ngành mới phù hợp với nhu cầu xã hội. Trường ĐH Văn hóa TP.HCM đang xây dựng đề án mở ngành Quản trị văn hóa - nghệ thuật, đào tạo nhân sự tích hợp kiến thức văn hóa, nghệ thuật, thị trường, kinh doanh và truyền thông, những yếu tố cốt lõi của công nghiệp văn hóa.

Trong khi chờ thủ tục mở ngành, các chuyên gia đề xuất giải pháp liên kết đào tạo, như tổ chức các "trại sáng tác liên trường" nhằm giúp sinh viên nghệ thuật, công nghệ và quản trị cùng trải nghiệm, hợp tác và hình thành tư duy liên ngành. Innoculture 2025 khẳng định di sản không chỉ là vật lưu giữ quá khứ mà còn là nền tảng để phát triển công nghiệp văn hóa, thúc đẩy sáng tạo, kết nối thế hệ trẻ và khai thác giá trị kinh tế. CultureTech và hợp tác công - tư là công cụ quan trọng, giúp di sản Việt Nam "sống" trên nền tảng số, tạo trải nghiệm mới, gần gũi và sinh động, đồng thời đặt nền móng cho cộng đồng sáng tạo văn hóa năng động, chuyên nghiệp tại TP.HCM. ■

Văn hóa chính trị trong kỷ nguyên sắp xếp bộ máy

PGS.TS BÙI HOÀI SƠN

Bộ Chính trị vừa ban hành Kết luận số 210-KL/TW về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 18-NQ/TW, đánh dấu một bước tiến mới trong hành trình xây dựng hệ thống chính trị tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

Đây không chỉ là một quyết sách về tổ chức bộ máy, mà sâu xa hơn, là sự định hình văn hóa chính trị Việt Nam thời kỳ chuyển đổi, khi niềm tin xã hội, phẩm chất của đội ngũ cán bộ, và tinh thần thượng tôn pháp luật trở thành những chuẩn giá trị cốt lõi quyết định sức mạnh của Nhà nước và tính bền vững của con đường đi lên chủ nghĩa xã hội.

Từ góc nhìn văn hóa, một góc nhìn dung hợp giữa lý luận chính trị, khoa học quản trị và yêu cầu phát triển của thời đại, Kết luận lần này mở ra ba vấn đề có ý nghĩa nền tảng: Xây dựng niềm tin và đồng thuận xã hội trong đổi mới bộ máy; Xây dựng văn hóa trách nhiệm, liêm chính và nêu gương của đội ngũ cán bộ; và Xây dựng văn hóa pháp quyền trong mô hình tổ chức chính quyền hai cấp. Đây là những vấn đề không chỉ mang tính kỹ thuật quản lý, mà còn là những thước đo chiều sâu văn hóa chính trị của một quốc gia trong thời kỳ quá độ lên hiện đại và hội nhập.

Đặt nền móng cho sự đồng thuận

Nhìn vào nội dung Kết luận, có thể thấy Bộ Chính trị đặt trọng tâm đặc biệt vào việc củng cố niềm tin và sự đồng thuận của nhân dân khi thực hiện sắp xếp tổ chức bộ máy và tinh gọn hệ thống chính trị. Đây không phải là yêu cầu mang tính tuyên truyền đơn thuần, mà là một vấn đề cốt lõi của văn hóa chính trị.

Bộ máy chỉ có thể vận hành trơn tru nếu xã hội tin tưởng rằng mọi thay đổi đều hướng đến mục tiêu chung là phục vụ nhân dân, thúc đẩy phát triển, ổn định và nâng cao đời sống. Trong thực tiễn, mỗi lần sáp nhập đơn vị hành chính, thay đổi mô hình chính quyền hay điều chỉnh chức năng, nhiệm vụ giữa các cấp đều tác động trực tiếp đến tâm lý người dân. Họ có thể lo lắng về thủ tục hành chính, chất lượng dịch vụ công, sự gần gũi của chính quyền, hay nguy cơ bị bỏ sót tiếng nói của mình trong cấu trúc mới. Chính vì vậy, văn hóa chính trị của niềm tin phải được xây dựng từ tính công khai, minh bạch, từ việc giải thích rõ ràng các lý do của cải cách, từ cách làm khoa học, bài bản, lắng nghe và phản hồi ý kiến của nhân dân. Bộ Chính trị đã nhấn mạnh việc tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền sâu rộng, lan tỏa các tấm gương điển hình, đồng thời yêu cầu đấu tranh phản bác các luận điệu sai trái, xuyên tạc, gây nhiễu loạn dư luận. Điều đó cho thấy niềm tin không chỉ được xây dựng bằng thông tin đúng, mà còn bằng khả năng bảo vệ không gian thông tin khỏi sự thao túng, bóp méo.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, mạng xã hội, trí tuệ nhân tạo và môi trường truyền thông đa tầng, việc quản trị niềm tin chính trị trở nên phức tạp hơn nhiều. Nhưng càng phức tạp, chúng ta càng phải coi đó là thước đo quan trọng của văn hóa chính trị hiện đại. Xây dựng niềm tin là xây dựng sự gắn bó về tinh thần giữa Nhà nước và nhân dân, là bảo đảm cho sự ổn định, kỷ cương nhưng vẫn sáng tạo, thay đổi mà không gây rối loạn, hiện đại hóa nhưng không đánh mất bản sắc và sự đồng thuận xã hội. Khi người dân cảm thấy mình là chủ thể của cải cách, họ sẽ không sợ thay đổi. Khi người dân nhìn thấy kết quả từ đổi mới, một bộ máy tinh gọn hơn, hiệu lực hơn, dịch vụ công tốt hơn, niềm tin trở thành động lực. Và khi niềm tin được nuôi dưỡng bằng hành động, không phải chỉ bằng khẩu hiệu, thì đó chính là văn hóa chính trị đích thực.

Chuẩn mực của đội ngũ cán bộ

Một nội dung rất mạnh trong Kết luận của Bộ Chính trị là yêu cầu xử lý nghiêm minh các tổ chức, cá nhân, đặc biệt là người đứng đầu nếu né tránh, không quyết tâm, thực hiện không đúng quy định hoặc không đạt mục tiêu.

Điều này cho thấy văn hóa chính trị Việt Nam đang chuyển dịch từ tính hình thức sang tính thực chất, từ "lãnh đạo hành chính" sang "lãnh đạo kiến tạo, gương mẫu, trách nhiệm". Tại sao văn hóa trách nhiệm và liêm chính lại đặc biệt quan trọng vào thời điểm này? Bởi sắp xếp tổ chức bộ máy không chỉ là việc cắt giảm đầu mối hay điều chỉnh chức năng. Nó đòi hỏi một thay đổi căn bản trong tư duy, thói quen, phong cách lãnh đạo, và đặc biệt là ý thức trách nhiệm với nhân dân. Nếu người đứng đầu không thay đổi, tất cả những cải cách còn lại sẽ rất khó đi vào thực chất.

Bộ Chính trị khẳng định phải "giữ vững đoàn kết nội bộ", "đẩy mạnh giáo dục chính trị, tư tưởng", "tuyên truyền tấm gương cán bộ tiêu biểu", nhưng đồng thời cũng nhấn mạnh đến cơ chế theo dõi, kiểm tra, giám sát và xử lý vi phạm. Điều này thể hiện một tư duy mới về văn hóa chính trị: Khuyến khích điều tốt và ngăn chặn điều xấu phải song hành. Trong quản lý văn hóa và xã hội, văn hóa không bao giờ tách rời đạo đức công vụ. Văn hóa chính trị tốt là nền tảng của bộ máy tốt. Mỗi cán bộ, nhất là người đứng đầu, chính là "nút giao" của niềm tin xã hội, nơi người dân đo mức độ hiệu quả của cải cách. Một người đứng đầu có trách nhiệm, có tầm nhìn, biết lắng nghe, dám chịu trách nhiệm, biết truyền cảm hứng, sẽ tạo ra một nền văn hóa tổ chức tích cực, nơi mọi cán bộ đều muốn làm tốt hơn. Ngược lại, một người đứng đầu né trách nhiệm, thụ động hoặc thiếu gương mẫu có thể phá hủy động lực của tập thể và làm suy yếu niềm tin xã hội.

Vì thế, khi Bộ Chính trị yêu cầu "uốn nắn, chấn chỉnh, xử lý nghiêm minh" đồng thời "biểu dương khen thưởng kịp thời", đó không chỉ là biện pháp quản trị, mà là cách xây dựng chuẩn giá trị cho văn hóa chính trị thời kỳ mới. Hệ thống chính trị chỉ mạnh khi đội ngũ cán bộ thực sự mạnh về đạo đức, lý tưởng và năng lực.

Thượng tôn pháp luật

Một điểm rất đáng chú ý trong Kết luận lần này là sự nhấn mạnh đến việc phân định rõ thẩm quyền, chức năng, trách nhiệm giữa các cấp, đặc biệt trong mô hình chính quyền hai cấp từ ngày 1.7.2025.

Chúng ta đang bước vào một giai đoạn mà yêu cầu đối với bộ máy Nhà nước không chỉ là tinh gọn, mà là tinh gọn nhưng không chồng chéo, không bỏ trống nhiệm vụ. Điều này đòi hỏi sự thượng tôn pháp luật không chỉ trong xã hội, mà ngay trong nội bộ bộ máy công quyền. Văn hóa pháp quyền không phải chỉ là nói "pháp luật tối thượng", mà là làm cho pháp luật trở thành chuẩn mực ứng xử, công cụ minh định trách nhiệm, cơ chế kiểm soát quyền lực, nền tảng để chống "văn hóa đùn đẩy, né tránh", và bảo đảm tính liên thông trong điều hành. Phân cấp, phân quyền không có nghĩa là buông lỏng kiểm soát; mà là phân định rõ ràng để ai cũng hiểu "việc của mình, trách nhiệm của mình", đồng thời có cơ chế phối hợp hiệu quả.

Khi văn hóa pháp quyền được thấm vào hoạt động của từng cán bộ, từng cơ quan, thì bộ máy mới vận hành thông suốt. Khi pháp luật được tôn trọng như một giá trị văn hóa chứ không chỉ là quy tắc cưỡng chế, thì nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa mới thực sự hình thành trong thực chất. Và cũng phải nói thêm rằng, văn hóa pháp quyền sẽ ngày càng quan trọng hơn khi chúng ta bước vào mô hình chính quyền mới, quy mô địa bàn lớn hơn, chức năng điều hành phức tạp hơn, yêu cầu phối hợp giữa Trung ương, tỉnh, xã chặt chẽ hơn, và đặc biệt là phải tránh tình trạng có nơi "lạm quyền", có nơi lại "không dám làm". Một nền văn hóa pháp quyền mạnh sẽ hóa giải những rủi ro đó.

Kết luận Bộ Chính trị ngày 12.11.2025 không chỉ là một văn bản hành chính. Nó là chỉ dẫn của Đảng về cách chúng ta xây dựng văn hóa chính trị Việt Nam trong kỷ nguyên mới. Sắp xếp bộ máy sẽ còn tiếp tục. Phân cấp, phân quyền sẽ còn đi sâu. Chuyển đổi số, đô thị hóa, hội nhập quốc tế sẽ còn đòi hỏi chúng ta phải hiện đại hơn, minh bạch hơn, hiệu quả hơn. Nhưng dù thay đổi ở cấp độ nào, điều quyết định vẫn là văn hóa chính trị của niềm tin, trách nhiệm và pháp quyền. Nếu văn hóa chính trị mạnh, thì bộ máy tinh gọn sẽ mạnh. Nếu văn hóa chính trị tốt, thì mọi cải cách sẽ đi vào đời sống. Nếu văn hóa chính trị vững chắc, thì những mục tiêu lớn của đất nước đến 2030 và tầm nhìn 2045 sẽ có nền tảng vững bền.

Đổi mới bộ máy là quan trọng. Nhưng đổi mới văn hóa chính trị còn quan trọng hơn. Bởi đó chính là "hệ điều tiết" của sự phát triển bền vững, là thước đo chiều sâu trí tuệ và bản lĩnh của một dân tộc đang bước vào giai đoạn mới của lịch sử. ■

Người dân làm thủ tục hành chính sau khi thực hiện chính quyền hai cấp — Ảnh: NHẬT LINH

ĐƯỜNG ĐUA ĐẾN BÔNG SEN VÀNG 2025:

Kẻ tám lạng, người nửa cân

● **HỒNG HẠNH**

LHP Việt Nam 2025 đang bước vào cuộc cạnh tranh căng thẳng nhất trong nhiều năm trở lại đây. Với 16 bộ phim ngang tài ngang sức, từ những đại diện "trăm tỉ" gây bão phòng vé đến loạt tác phẩm chưa ra rạp, mọi dự đoán đều trở nên khó lường. Cuộc so kè quyết liệt giữa các nhà làm phim, dàn diễn viên kỳ cựu và thế hệ mới hứa hẹn biến mùa giải Bông sen Vàng năm nay thành cột mốc đáng nhớ của điện ảnh Việt.

Phim "Mưa đỏ" là một đối thủ nặng ký cho các hạng mục giải thưởng tại LHP Việt Nam lần này

> *"LHP Việt Nam lần thứ 24 đặt mục tiêu Phát triển bền vững và hội nhập quốc tế, vì vậy các tác phẩm dự thi phải phản ánh tinh thần thời đại. Tiêu chí quan trọng nhất là mức độ lan tỏa, được đo bằng các yếu tố định lượng như doanh thu phòng vé và lượng khán giả. Muốn hình ảnh thật sự lan tỏa, số người xem phải áp đảo - đó là điều kiện tiên quyết. Chính định hướng này tạo ưu thế lớn cho 11 phim "trăm tỉ", đồng thời mang đến sức sống mới cho LHP 2025 và bảo đảm sự công bằng với những tác phẩm có ảnh hưởng xã hội rộng rãi."*
>
> **(Thứ trưởng Bộ VHTTDL TẠ QUANG ĐÔNG)**

Mùa giải giàu cảm xúc và kịch tính bậc nhất

LHP Việt Nam lần thứ 24 diễn ra từ ngày 21 - 25.11 tại TP.HCM, đánh dấu sự trở lại sau một thập kỷ, đồng thời mở ra cuộc chuyển mình lịch sử của điện ảnh nước nhà. Mười năm trước, cũng tại Thành phố mang tên Bác, phim tư nhân bắt đầu chiếm lĩnh Bông sen Vàng. Thế nhưng, cục diện 2025 đã thay đổi ngoạn mục với sự trỗi dậy mạnh mẽ của phim Nhà nước, đặc biệt ở dòng phim sử thi chiến tranh, tạo nên thách thức chưa từng có. Sau một thập kỷ giữ thế thượng phong, các đại diện tư nhân đang đối diện nguy cơ bị lật ngược thế cờ. Một mùa giải giàu cảm xúc và kịch tính bậc nhất đang ở phía trước.

Trong số 16 phim truyện điện ảnh có khả năng được chọn vào danh sách đề cử ở các hạng mục quan trọng, đáng chú ý là sự áp đảo của các phim thương mại. Có tới 11 tác phẩm đạt mốc doanh thu "trăm tỉ", tạo nên cuộc đổ bộ chưa từng có tiền lệ. Danh sách này gồm những cái tên đình đám như: *Bộ tứ báo thủ; Mai; Nụ hôn bạc tỷ; Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối; Chị dâu; Thám tử Kiên: Kỳ án không đầu; Tử chiến trên không; Mưa đỏ; Nhà gia tiên; Mang mẹ đi bỏ* và *Làm giàu với ma: Cuộc chiến hột xoàn.*

5 bộ phim còn lại gồm các tác phẩm không tạo dấu ấn lớn về doanh thu như*: Công tử Bạc Liêu; Kính vạn hoa: Bắt đền con ma,* hay những phim chưa từng có cơ hội ra rạp như *Vầng trăng thơ ấu, Thanh âm vượt đại dương* và *Bà già đi bụi.* Sự chênh lệch rõ rệt về mức độ lan tỏa giữa hai nhóm phim cho thấy LHP Việt Nam 2025 nhiều khả năng sẽ là "sân chơi" chính của những tác phẩm đã được công chúng kiểm chứng, thay vì chỉ tôn vinh các phim thuần nghệ thuật kén khán giả.

Điểm nổi bật của loạt phim "trăm tỉ" năm nay là sự đồng thuận hiếm thấy giữa khán giả và giới chuyên môn, nhờ chất lượng được nâng lên đáng kể so với các mùa trước. Điều này giúp xóa nhòa ranh giới giữa nghệ thuật và thương mại, khiến cuộc đua trở nên gần gũi và minh bạch hơn. Tâm điểm đối đầu thuộc về bộ ba hiện tượng *Mưa đỏ, Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối* và *Tử chiến trên không* - những tác phẩm sử thi và hành động kịch tính, khiến cơ hội bảo vệ ngôi vị của đương kim Cánh diều Vàng *(Mai)* trở nên mong manh. Quan trọng hơn, quy luật thống trị của điện ảnh tư nhân trong bốn mùa giải gần nhất đứng trước nguy cơ bị phá vỡ. Sự vượt trội về chất lượng nghệ thuật, cùng hiệu ứng thương mại mạnh mẽ của *Mưa đỏ* (Điện ảnh Quân đội) và *Tử chiến trên không* (Điện ảnh Công an Nhân dân), cho thấy dấu ấn đầu tư nghiêm túc đã được đền đáp.

Cuộc đua cá nhân khốc liệt

Bên cạnh cuộc cạnh tranh hấp dẫn của loạt phim "trăm tỉ" ở hạng mục Phim xuất sắc nhất, "đường đua" dành cho các cá nhân cũng hứa hẹn nhiều kịch tính và bất ngờ. Ở hạng mục Đạo diễn xuất sắc, cuộc đối đầu có thể tái hiện như kỳ LHP trước khi những tên tuổi lớn như Bùi Thạc Chuyên, Victor Vũ và Trấn Thành tiếp tục so tài và giữ vị trí ứng viên hàng đầu. Mùa giải năm nay còn ghi nhận sự góp mặt của ba gương mặt nổi bật khác: NSƯT Đặng Thái Huyền, Hàm Trần và Khương Ngọc - những đạo diễn đã chứng minh khả năng qua doanh thu phòng vé ấn tượng, khiến hạng mục này nóng hơn bao giờ hết nhờ sự cân bằng giữa sức trẻ thương mại và bề dày nghệ thuật.

Điểm sáng rực rỡ của điện ảnh Việt 2025 chính là màn trỗi dậy ngoạn mục của dòng phim chiến tranh và lịch sử. Từng được xem là thể loại kén khán giả, nhưng khi được kể bằng ngôn ngữ hiện đại, chân thực, dòng phim này đã chứng minh sức hút mạnh mẽ. Hai tác phẩm tiêu biểu là *Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối* (tư nhân, 170 tỉ đồng) của đạo diễn Bùi Thạc Chuyên - ứng viên nặng ký cho giải Đạo diễn và Quay phim xuất sắc; và *Mưa đỏ* (Điện ảnh Quân đội, cán mốc hơn 700 tỉ đồng, trở thành phim Việt doanh thu cao nhất mọi thời đại) do NSƯT Đặng Thái Huyền đạo diễn - được dự báo sẽ càn quét nhiều hạng mục của mùa giải.

Ở hạng mục diễn xuất, loạt phim sáng giá như *Mưa đỏ, Tử chiến trên không* hay *Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối* đều thiên về cấu trúc kể chuyện tập thể với dàn nhân vật đông và quan trọng đồng đều, khiến BGK đứng trước thách thức không nhỏ trong việc chọn ra người chiến thắng.

Ở tuyến nữ chính, một số gương mặt nổi bật có thể kể đến như Phương Anh Đào *(Mai),* Hồ Thu Anh *(Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối),* Việt Hương *(Chị dâu)* và Hồng Đào *(Chị dâu, Mang mẹ đi bỏ)*. Ở tuyến nam, sự cạnh tranh hấp dẫn nhất nằm giữa Thái Hòa và Tuấn Trần. Thái Hòa góp mặt trong hai tác phẩm lớn là *Địa đạo: Mặt trời trong bóng tối* và *Tử chiến trên không,* trong khi Tuấn Trần gây chú ý với ba bộ phim *Mai, Mang mẹ đi bỏ* và *Làm giàu với ma 2: Cuộc chiến hột xoàn.* Cả hai vốn là những gương mặt từng đăng quang tại LHP Việt Nam, tạo ra cuộc so tài giữa "ông hoàng phòng vé" và "thế hệ vàng" của điện ảnh mới.

Nhìn toàn cảnh, có thể khẳng định "đường đua" phim truyện điện ảnh tại LHP năm nay đạt mức kỷ lục về sự khốc liệt. Sự đồng đều vượt trội của các tác phẩm đã ra rạp, cộng với yếu tố bất ngờ từ những phim chưa công chiếu, tạo nên một bức tranh cạnh tranh đầy thử thách. Đây vừa là cuộc tranh tài, vừa là minh chứng rõ nét cho sự phát triển bền vững của điện ảnh nước nhà, nơi chất lượng thương mại và giá trị nghệ thuật đã thực sự tìm được tiếng nói chung. ■

Phim tài liệu âm nhạc của Hà Anh Tuấn tranh giải tại LHP Việt Nam 2025

Chân trời rực rỡ là một trong 36 bộ phim tài liệu sẽ tham gia tranh giải trong hạng mục dành cho Phim tài liệu tại LHP Việt Nam 2025. Khởi nguồn từ *Hà Anh Tuấn live concert - Chân trời rực rỡ,* diễn ra vào đầu năm 2023 giữa lòng Cố đô Hoa Lư, sau hơn 2 năm ghi hình và hoàn thiện, *Chân trời rực rỡ* được BTC LHP Việt Nam chọn tham gia trong hạng mục dành cho các phim tài liệu xuất sắc.

Bộ phim được đạo diễn Lan Nguyên nảy sinh ý tưởng thực hiện dựa trên những câu chuyện giàu cảm xúc trong đêm concert, đặc biệt khi Hà Anh Tuấn đưa nghệ thuật hát xẩm - một di sản văn hóa dân tộc lên sân khấu lớn, đồng thời kết nối âm nhạc Việt với tinh thần thiền - triết của huyền thoại âm nhạc người Nhật Bản, Kitaro. Theo đạo diễn Lan Nguyên, bộ phim là hành trình phức tạp của chính cô, để đi tìm "quê hương" - không phải một địa danh, mà là cảm giác "thuộc về". Đây cũng là phim tài liệu thứ 3 của cô, sau *Màu cỏ úa* (2020) và *Những vết thương lành* (2023). Trước khi đến với LHP Việt Nam, *Chân trời rực rỡ* đã có buổi ra mắt ấn tượng tại LHP Tài liệu châu Âu - Việt Nam lần thứ XV vào tháng 9.2025 tại Hà Nội, nhận được sự ủng hộ và phản hồi tích cực từ giới chuyên môn lẫn khán giả yêu điện ảnh.

Tại LHP Việt Nam 2025, *Chân trời rực rỡ* sẽ có suất chiếu ra mắt khán giả vào lúc 14h ngày 21.11 tại Cinestar Hai Bà Trưng (số 135, đường Hai Bà Trưng, phường Sài Gòn, TP.HCM), vé được phát hoàn toàn miễn phí.

B.T

HIỆN ĐẠI HÓA THƯ VIỆN TRONG KỶ NGUYÊN SỐ:

Hướng đi tất yếu của văn hóa đọc Việt Nam

● **ĐÌNH TOÁN**

Chuyển đổi số đang mở ra hướng đi mới cho các thư viện, giúp tối ưu hoạt động, mở rộng không gian tri thức và mang lại trải nghiệm tiện lợi hơn cho bạn đọc. Khi tài nguyên được số hóa và dịch vụ được tự động hóa, văn hóa đọc cũng được tạo đà phát triển mạnh mẽ hơn trong thời đại số.

Đẩy mạnh chuyển đổi số thư viện sẽ tạo chuyển biến tích cực trong phát triển văn hóa đọc

Nhiều chuyển biến, lắm thách thức

Trong bối cảnh toàn cầu biến động nhanh chóng, chuyển đổi số không chỉ là xu hướng tất yếu mà còn là yếu tố then chốt giúp các quốc gia xây dựng đất nước phát triển bền vững, nâng cao khả năng cạnh tranh trên trường quốc tế. Tại Việt Nam, Nghị quyết 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, hay Nghị quyết số 193/2025/QH15 của Quốc hội về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc biệt tạo đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia đã thể hiện rõ quyết tâm chính trị, đồng thời mở ra cơ hội "vàng" để Việt Nam chuyển mình mạnh mẽ trong giai đoạn phát triển mới.

Đối với lĩnh vực thư viện, Phó Cục trưởng Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện (VHCS,GĐ&TV - Bộ VHTTDL) Đoàn Quỳnh Dung cho biết, thời gian qua, Chương trình chuyển đổi số ngành Thư viện đã có bước chuyển đáng ghi nhận. Công tác số hóa tài liệu được quan tâm triển khai thực hiện tại các thư viện.

Cùng với đó, các thư viện chuyên ngành đã tập trung số hóa tài liệu nội sinh, quý hiếm, tài liệu tham khảo, tài liệu có nhu cầu sử dụng cao; thư viện lực lượng vũ trang nhân dân triển khai số hóa tài liệu quý hiếm, tài liệu về quân sự, an ninh, các đề tài chiến tranh cách mạng... Các dữ liệu, tài nguyên số này sau khi được các cơ quan, tổ chức chuyên môn đánh giá và thẩm định sẽ trở thành một bộ phận quan trọng của tài nguyên số quốc gia, được kết nối đồng bộ với Hệ tri thức Việt số hóa để chia sẻ, sử dụng nhằm lan tỏa, truyền bá văn hóa, góp phần nâng cao dân trí, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân.

Bà Đoàn Quỳnh Dung cũng cho biết thêm, tuy đạt được một số kết quả bước đầu, công tác chuyển đổi số trong các thư viện còn nhiều hạn chế. Một số nhiệm vụ đặt ra trong Chương trình chuyển đổi số ngành Thư viện chưa được thực hiện do không có kinh phí, gặp rào cản pháp lý về bản quyền… Một số dự án được đầu tư ban đầu lớn nhưng việc duy trì chưa được bền vững.

Cùng với đó, nhân lực thư viện nói chung và nhân lực công nghệ thông tin hiện nay chất lượng còn thiếu và yếu, do phần lớn được đào tạo từ ngành khác. Trong khi đó, để thích ứng với các kỹ năng từ cơ bản đến nâng cao của quá trình chuyển đổi số, đòi hỏi số lượng lớn nhân lực có hiểu biết về công nghệ thông tin.

Đại tá Mạc Thùy Dương, Giám đốc Thư viện Quân đội nhận định, việc triển khai ứng dụng CNTT vào lĩnh vực thư viện còn chậm, đầu tư chưa thực sự đồng bộ, chưa phát huy hết hiệu quả của việc ứng dụng CNTT. Ngoài ra, sự chênh lệch giữa các cơ quan, đơn vị các cấp còn quá lớn. Những hoạt động hướng tới dịch vụ thư viện hiện đại còn ở mức khiêm tốn, tạo nên nhiều khó khăn, hạn chế trong quá trình hoạt động và khai thác thông tin, tài liệu của các thư viện cơ sở.

Hoàn thiện cơ chế, tăng cường nhân lực, xây dựng hạ tầng số

Theo các chuyên gia, để chuyển đổi số trong lĩnh vực thư viện đạt hiệu quả cao, tạo hành lang pháp lý và môi trường thuận lợi, cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về chuyển đổi số và liên thông thư viện. Ngoài ra, cần quan tâm hỗ trợ, tăng cường công tác đào tạo, tập huấn, bồi dưỡng kỹ năng công nghệ thông tin cho cán bộ, người lao động; nhanh chóng hoàn thiện và xây dựng hạ tầng số...

Cụ thể, Chủ tịch Hội Thư viện Việt Nam Nguyễn Hữu Giới nhấn mạnh, các thư viện phải đổi mới tư duy quản lý thư viện theo hướng hiện đại. "Quản lý thư viện theo cách cũ, cách truyền thống không còn phù hợp với thư viện hiện đại trong kỷ nguyên số. Thay đổi tư duy của người quản lý, nhất là quyết tâm của người đứng đầu mới quyết định đơn vị đó chuyển đổi số thành công", ông Nguyễn Hữu Giới cho hay, đồng thời nêu rõ, chuyển đổi số trong thư viện ở Việt Nam vừa là mục tiêu, vừa là đích đến của cả một quá trình.

Chuyển đổi số không đơn giản chỉ là "động tác kỹ thuật" chuyển dạng thông tin, tư liệu từ dạng giấy sang dạng điện tử bằng máy scan, sao chụp hiện đại. Điều quan trọng là các tài nguyên thông tin, bộ sưu tập số, dữ liệu trong các thư viện điện tử, thư viện số phải được lưu trữ, bảo quản, tích hợp để phục vụ tối ưu, tối đa bạn đọc theo một phương thức mới, hiện đại, tiện ích hơn so với truyền thống.

Theo đại tá Mạc Thùy Dương, chuyển đổi số thư viện là chủ trương khá mới nên đòi hỏi sự quan tâm và đầu tư mạnh mẽ từ Nhà nước; sự phối hợp hiệu quả của các cơ quan chức năng cùng nỗ lực của đội ngũ cán bộ ngành Thư viện. Chỉ khi có sự đồng bộ này, hệ thống thư viện và phòng đọc mới có thể tạo dựng được những bước tiến nổi bật, trở thành mô hình tiêu biểu trong công cuộc chuyển đổi số.

Trọng tâm của quá trình này là sớm xây dựng và vận hành hệ thống thư viện, phòng đọc số với nguồn tài nguyên thông tin phong phú, chất lượng; cung cấp các sản phẩm và dịch vụ số tiện ích, hỗ trợ người dùng truy cập mọi lúc, mọi nơi. Đại tá Mạc Thùy Dương nhấn mạnh, các giải pháp về cơ chế chính sách, hạ tầng, dữ liệu, công nghệ, nguồn nhân lực và hợp tác phải được triển khai linh hoạt, quyết liệt và phù hợp với thực tiễn. Với sự chung sức và quyết tâm, bà Mạc Thùy Dương bày tỏ tin tưởng hệ thống thư viện Việt Nam nói chung và thư viện quân đội nói riêng sẽ hoàn thành mục tiêu chuyển đổi số, đóng góp vào xây dựng xã hội học tập và phát triển bền vững trong kỷ nguyên số.

Bên cạnh các giải pháp về cơ chế, chính sách và hạ tầng, Phó Cục trưởng Cục VHCS, GĐ&TV Đoàn Quỳnh Dung lưu ý, cần tăng cường công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức về chuyển đổi số, giúp cán bộ và cộng đồng hiểu rõ ý nghĩa, tầm quan trọng cũng như nội dung của quá trình chuyển đổi số thư viện. Bà cho rằng, sự cam kết mạnh mẽ của lãnh đạo các Bộ, ngành là điều kiện tiên quyết để việc chuyển đổi số được triển khai hiệu quả. Đồng thời, ngành Thư viện cần mở rộng hợp tác quốc tế trong phát triển hạ tầng công nghệ thông tin, công nghệ số và trong đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ nhân lực, qua đó đáp ứng yêu cầu của tiến trình chuyển đổi số toàn ngành. ■

HỘI THI *THUYẾT MINH VIÊN GIỎI* 2025:

Chung tay gìn giữ và kể lại di sản Việt

Hướng tới Ngày Di sản văn hóa Việt Nam (23.11), Sở Văn hóa và Thể thao TP.HCM vừa tổ chức Hội thi "Thuyết minh viên giỏi" năm 2025 tại Trung tâm Văn hóa, Nghệ thuật và Thể thao Bà Rịa - Vũng Tàu. Sự kiện quy tụ 13 đội đến từ các xã, phường và đơn vị văn hóa trên địa bàn.

Ở phần thi thuyết minh, thí sinh giới thiệu sinh động nhiều di sản tiêu biểu như Nhà Tròn Bà Rịa, Địa đạo Long Phước, Căn cứ Minh Đạm, Nhà lưu niệm Anh hùng liệt sĩ Võ Thị Sáu, Nhà tù Côn Đảo… cùng các di sản văn hóa phi vật thể như Lễ giỗ Bà Phi Yến, Lễ hội Dinh Cô, Nghinh Ông Đình Thắng Tam… Phần thi "Rung chuông vàng" diễn ra sôi nổi, bao quát kiến thức lịch sử, pháp luật về di sản, nghiệp vụ bảo tàng và kỹ năng chuyên môn, góp phần nâng cao năng lực cho cán bộ làm công tác di sản tại cơ sở.

Theo BTC, Hội thi là dịp để lực lượng công chức, viên chức ngành Văn hóa giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm, qua đó nâng cao chất lượng tuyên truyền và phát huy hiệu quả bảo tồn di sản trong bối cảnh hiện nay.

Kết thúc hội thi, BTC trao 2 giải nhất cho Bảo tàng - Thư viện Bà Rịa - Vũng Tàu và xã Long Hải; cùng các giải nhì, ba, khuyến khích và các giải phụ như Thuyết minh hay nhất, Bài viết hay nhất, Rung chuông vàng xuất sắc nhất...

BÌNH THỦY

NGƯỜI ANH HÙNG XÔ VIẾT

Bài cuối:

Người lính với đôi tai "ra đa" và trái tim dũng cảm

● LÊ VĂN CHƯƠNG

Từ nền móng mà Đại tá, Anh hùng Liên Xô Nikita Fedorovich Karatsupa đặt ra trong những năm 1957-1961, công tác huấn luyện ngựa và chó nghiệp vụ của Việt Nam đã phát triển liên tục suốt hơn sáu thập kỷ. Ngày nay, Trường Trung cấp 24 Biên phòng đã trải qua hơn 65 năm phát triển. Những chú chó nghiệp vụ được đưa đi khắp nơi để tham gia đánh bắt tội phạm, tìm kiếm người mất tích ở các tỉnh thành từ Sơn La, Điện Biên, Lai Châu, Nghệ An, Hà Tĩnh cho tới Đà Nẵng, Quảng Ngãi, Tây Ninh...

Được biết đến như người thầy đầu tiên của lực lượng Công an nhân dân vũ trang, Karatsupa đã để lại một di sản đặc biệt: Phương pháp huấn luyện dựa trên sự thấu hiểu bản năng động vật, kỷ luật thép và tình bạn giữa người lính với quân khuyển. Nhiều câu chuyện trong cuốn *Cuộc đời tôi gắn bó với biên cương* cho thấy ở ông không chỉ có tài năng mà còn là trực giác tinh tế và lòng dũng cảm phi thường - những phẩm chất đã trở thành niềm tự hào của các thế hệ quân khuyển Việt Nam hôm nay.

Lớp huấn luyện chó đầu tiên của lực lượng Công an nhân dân vũ trang ngày 15.12.1959 Ảnh: TƯ LIỆU

Dạy ngựa và chó

Đại tá Nguyễn Minh Tâm, nguyên Giám đốc Trung tâm Thông tin và Khoa giáo, Bộ Công an từng có bài viết trên báo *Dân trí, Vietnam.vn* và đề cập đến cái tên Karatsupa. Đó là theo tinh thần Hiệp định về hợp tác trong bảo vệ biên giới quốc gia được ký giữa Việt Nam và Liên Xô, từ năm 1957 đến năm 1961, một nhóm chuyên gia biên phòng Liên Xô do đại tá Nikita Fyodorovich Karatsupa đã tới Hà Nội để huấn luyện cho lực lượng Cảnh vệ nội địa Việt Nam, sau này là lực lượng Công an nhân dân vũ trang (nay là BĐBP).

Trong cuốn sách viết về Karatsupa, ông nhắc đến kỷ niệm với những người lính biên phòng Việt Nam: "Tôi đã trở thành bạn với người Việt Nam ngay từ những ngày đầu tiên. Tôi không chỉ là một cố vấn quân sự, mà trước hết và quan trọng nhất là một người lính yêu công việc của mình. Tôi nhớ có hai trăm con ngựa hoang dã, chưa thuần dưỡng, được lấy thẳng từ đàn, được gửi đến cho những người bạn Việt Nam từ Mông Cổ".

Trước khi sang Việt Nam, ông đã trải qua cương vị giảng viên tại Trường đào tạo chó nghiệp vụ trung ương của quân đội, và khi sang Việt Nam, ông còn đào tạo cả môn thuần hóa ngựa. Trong cuốn sách dẫn lời của ông: "Mỗi sáng, tôi cưỡi một con ngựa mới, thuần hóa nó và cho nó quen với yên ngựa. Những con ngựa nhảy dựng, lồng lên, cố gắng hất người cưỡi chúng ra. Những người lính Việt Nam trầm trồ, tặc lưỡi: *Thầy thật giỏi, Karatsupa!* Tôi cũng mang theo hàng chục chú chó chăn cừu được chọn lọc đến Hà Nội: Dzhulbars, Tumans, Jacks và tất nhiên là nhiều chú chó Ingus. Lực lượng biên phòng Việt Nam nhanh chóng nắm vững kiến thức trong khóa huấn luyện đầu tiên. Sau lần xuất quân đi làm nhiệm vụ, họ lập tức bắt giữ một số điệp viên được tình báo Mỹ bí mật đưa từ miền Nam ra.

Thỉnh thoảng Karatsupa kể về những người lính biên phòng Việt Nam, về sức dẻo dai của mình khi dẫn con Ingus chạy băng băng qua núi rừng để bắt tội phạm, những giây phút cùng con Ingus quần nhau với vài đối tượng và trận chiến không cân sức nên ông bị đánh gục, nhưng may mắn vẫn sống sót...

Tai, mắt như "ra đa"

Trong hồi ký, Karatsupa kể ông đã rèn luyện mọi kỹ năng của một lính biên phòng như lần dấu vết, bắn súng trường, tập thể lực, chạy việt dã và đặc biệt là các bài tập tăng cường thính giác, thị giác. Buổi tối, ông cùng đồng đội hát vang đoạn điệp khúc quen thuộc: *Trên biên giới, những đám mây u ám trôi đi, bờ vực chênh vênh chìm trong im lặng...* "Bài hát thì hay, nhưng tôi không đồng ý khi nói về sự yên lặng, vì nơi biên giới, chuyện gì cũng có thể xảy ra bất cứ lúc nào", ông viết.

Một đoạn hồi ức đặc biệt cho thấy sự tập trung cao độ và niềm say mê của ông với công việc tuần tra: "Tôi đang đi tuần. Không gian xung quanh yên tĩnh, nhưng bỗng Ingus tỏ ra kích động khác thường. Tôi áp tai xuống đất. Từ đâu đó bên phải, tiếng cành cây khô gãy vụn vang lên - rất nhỏ nhưng đều. Có ai đó đang đi bộ? Tôi nín thở lắng nghe. Điều khó nhất là phải phân biệt: Người của ta hay kẻ địch? Tiếng bước chân mỗi lúc một gần. Nhịp đi vội vã, bối rối - lính biên phòng không đi như vậy. Rõ ràng là người ngoài. Không cần nhìn thấy, tôi biết có hai người và đoán rằng họ sẽ đi qua".

Chỉ một trong vô số tình huống như vậy đã đủ cho thấy khả năng thính giác khác thường của Karatsupa - thứ khiến ông nổi tiếng đến mức được đúc tượng đặt tại nhiều địa điểm công cộng của Liên Xô. Suốt sự nghiệp, ông đã bắt giữ 338 đối tượng vi phạm quy chế biên giới, trở thành biểu tượng của lực lượng biên phòng và được đưa vào sách giáo khoa cho học sinh. Khi ông qua đời ngày 18.11.1994, nhiều người dân đã đến Nghĩa trang Troekurovsky (Moscow) đặt hoa tưởng nhớ người Anh hùng Xô Viết có "đôi tai ra đa" ấy.

Kiên gan, dũng cảm

Trong cuốn tự truyện của mình, Karatsupa luôn nhắc đến những chiến công mà ông và chú chó Ingus (sau đổi tênthành Inpus) cùng lập nên. Có lần, khi ông lao lên quật ngã một tên gián điệp, Ingus lại phóng sang hướng khác, cắn chặt áo đối tượng thứ hai và kéo hắn lại để Karatsupa kịp dẫn giải cả hai tên cùng lúc. Trong một trận mai phục khác, ông kể: "Tôi buông dây cho con chó tấn công đối tượng. Tên gián điệp chống trả quyết liệt, ẩn mình trong bụi cây chờ tôi lộ diện - thần kinh thép như thế nên bắt sống hắn không dễ. Nhưng cuối cùng, hắn vẫn bị khuất phục".

Nhiều năm tuần tra biên giới không phải lúc nào cũng thuận lợi. Có những lần Ingus trúng đạn khi lao vào đối tượng. Karatsupa ghi lại một trong những khoảnh khắc đau lòng ấy: "Từ sau gốc cây, tôi thấy một người đàn ông cao lớn, vai rộng. Hắn bước ra khoảng trống, quan sát cẩn thận rồi tiến về phía bụi cây nơi tôi đang nằm. Tôi huých nhẹ Inpus. Nó lao đi như mũi tên. Chỉ còn một chút nữa là chạm vào đối tượng thì hắn phát hiện bóng di chuyển và bóp cò. Ingus ngã xuống và không bao giờ đứng dậy nữa".

Karatsupa nhập ngũ năm 1932 và nhớ rất rõ lần đầu tiên được gặp Chính ủy tiểu đoàn. Câu chuyện đối thoại giữa một người lính mới và vị chỉ huy chính trị đã trở thành giai thoại quen thuộc với thiếu nhi Liên Xô. Lý do ông được trực tiếp trình bày nguyện vọng là vì mong muốn đặc biệt: Trở thành lính biên phòng để được tiếp tục gần gũi, huấn luyện và chiến đấu cùng những chú chó.

Từ đó, ông luôn được Chính ủy dõi theo và khích lệ. Lá thư khen ngợi đầu tiên được gửi ngay sau khi Karatsupa về đồn và lập công xuất sắc. Rồi suốt nhiều năm, những chiến công nối tiếp chiến công: Karatsupa ôm khẩu Mauser, sát cánh cùng Ingus trong vô số trận mật phục giữa tiếng đạn nổ chát chúa. Có đến năm chú chó mang tên Ingus lần lượt ngã xuống vì đạn thù; còn ông, nhiều lần bị thương nhưng vẫn sống sót trong gang tấc. ■

GIAO LƯU SÂN KHẤU TP.HCM - BUSAN: Kết nối văn hóa hai đô thị biển

Hiệp hội Sân khấu thành phố Busan (Hàn Quốc) vừa giới thiệu đến khán giả TP.HCM vở kịch *Niềm vui nhà ông Mạnh tiến sĩ* tại Nhà hát Cải lương Trần Hữu Trang, trong khuôn khổ chương trình giao lưu văn hóa - nghệ thuật giữa Hội Sân khấu TP.HCM và Hiệp hội Sân khấu Busan giai đoạn 2024-2026. Hoạt động này tiếp tục mở rộng nhịp cầu kết nối giữa hai đô thị biển giàu bản sắc, nơi đời sống sân khấu phản ánh sinh động những đặc trưng xã hội, tâm lý và văn hóa vùng miền.

Theo Hội Sân khấu TP.HCM, hợp tác giữa hai đơn vị thời gian qua đã ghi nhận nhiều tín hiệu tích cực. Tác phẩm *Đồng chí* của sân khấu TP.HCM từng tham dự Liên hoan Sân khấu Busan lần thứ 43, được khán giả, cộng đồng kiều bào và sinh viên Việt Nam tại Hàn Quốc đón nhận, cho thấy mối quan tâm của công chúng hai nước đối với nghệ thuật kịch nói mang dấu ấn văn hóa địa phương.

Trong lần trở lại này, đoàn Busan giới thiệu *Niềm vui nhà ông Mạnh tiến sĩ* (đạo diễn Choi Yong Huyk) - một sáng tạo kết hợp hài dân gian Hàn Quốc với nhịp điệu sân khấu hiện đại. Vở diễn đặt vấn đề về sự giả dối trong đời sống, đề cao lòng nhân hậu - những chủ đề gần gũi với cộng đồng Á Đông và tương đồng với giá trị đạo lý của người Việt, tạo nên không gian giao lưu sôi nổi tại Nhà hát Trần Hữu Trang.

NSND, đạo diễn Trần Ngọc Giàu, Chủ tịch Hội Sân khấu TP.HCM cho biết, mối quan hệ hợp tác với Busan bắt đầu từ mong muốn mở rộng giao lưu quốc tế của phía bạn và nhanh chóng phát triển thành hoạt động trao đổi thường xuyên. Từ đó, hai bên duy trì chia sẻ tác phẩm, trao đổi nghệ sĩ và tổ chức các khóa tập huấn chuyên môn. Nghệ sĩ Busan từng sang TP.HCM mở lớp hình thể; nghệ sĩ trẻ Việt Nam cũng được trải nghiệm đào tạo tại Busan, qua đó mở rộng góc nhìn về văn hóa biểu diễn vùng miền.

ANH HUY

Động lực mới đến từ sự đổi thay trong từng tổ ấm

● PHƯƠNG NGHI

Sau 5 năm triển khai Chương trình 1719, diện mạo vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở Đồng bằng sông Cửu Long đã đổi thay từ những điều gần gũi nhất: Những mái nhà mới vững chãi, những con đường trải bê tông đưa trẻ nhỏ đến trường, nguồn nước sạch đến từng bếp ăn và những khoản vốn nhỏ giúp các gia đình gây dựng sinh kế... Từ phum sóc Khmer ở An Giang đến ấp Sóc Dong ở Cần Thơ, tất cả đều cảm nhận rõ sự "thay da đổi thịt" khi được an cư lạc nghiệp, được tiếp sức làm ăn và có thêm niềm tin để nuôi dạy con trẻ.

Chính sự ấm no của mỗi mái nhà đã tạo nên động lực mới cho vùng đồng bào DTTS phát triển bền vững.

Ông Thạch Châu Khêl, ấp Sóc Dong, xã Tân Thạnh (TP Cần Thơ) chăm sóc đàn dê sinh sản từ nguồn vốn vay Ngân hàng Chính sách xã hội, mở ra cơ hội giúp ông thoát nghèo bền vững

Trẻ em đến trường thuận lợi hơn nhờ những con đường nông thôn được bê tông hóa trong Chương trình 1719, giúp các gia đình yên tâm gửi gắm tương lai con trẻ

Nền tảng sức sống mới

Tại xã Định Hòa (tỉnh An Giang), nơi có đông đồng bào Khmer sinh sống, sự đổi thay bắt đầu từ chính những mái nhà. Ông Danh Lợi ở ấp Hòa Thiện xúc động khi bước vào nơi ở mới khang trang: "Gia đình tôi khó khăn, ao ước có căn nhà lâu lắm rồi mà không thực hiện được. Nay được Nhà nước hỗ trợ, chúng tôi có chỗ an cư. Tôi vui lắm, sẽ vận động con cháu chăm chỉ làm ăn để phum sóc mình ngày càng phát triển".

Không chỉ nhà ở, chương trình còn giúp các gia đình Khmer ở Định Hòa tiếp cận sinh kế mới, vay vốn sản xuất và có điều kiện thoát nghèo bền vững. Nhờ đó, thu nhập bình quân đầu người đã tăng lên 70 triệu đồng/năm; tỷ lệ hộ nghèo giảm còn 3,2% - một sự thay đổi quan trọng đối với cộng đồng mà trước đây nghèo đói từng đeo bám nhiều thế hệ.

Ông Ngô Thanh Hùng, Chủ tịch UBND xã Định Hòa cho biết: "Chúng tôi huy động mọi nguồn lực để đồng hành với từng gia đình Khmer: Hỗ trợ sinh kế, nhà tình thương, vốn sản xuất… Khi mỗi gia đình ổn định, cả phum sóc sẽ đi lên".

Từ cấp xã đến cấp tỉnh, sự đồng thuận và quyết tâm hành động đã giúp chính sách đi vào từng hộ dân. Chủ tịch UBND tỉnh An Giang, ông Hồ Văn Mừng, nhấn mạnh sự vào cuộc thống nhất của cả hệ thống chính trị: Phân công rõ trách nhiệm, phối hợp chặt chẽ và đặc biệt là đề cao vai trò người đứng đầu để đảm bảo chính sách đến đúng từng gia đình. Nhờ vậy, đến nay 100% xã vùng DTTS có đường ô tô đến trung tâm; 90% ấp đặc biệt khó khăn có đường cứng hóa; 99,6% hộ có điện; 89,3% hộ có nước sinh hoạt hợp vệ sinh; 100% xã có trường học, trạm y tế; 65/65 xã vùng DTTS hoàn thành mục tiêu nông thôn mới...

Những con số biết nói phản ánh niềm vui khi những gia đình bớt đi nỗi lo về nhà ở, về cái ăn cái mặc, về học hành... Và chính sự ổn định ấy đang làm nên diện mạo mới cho vùng đồng bào Khmer An Giang hôm nay.

Sức bật đến từ sự đổi thay trong từng nếp nhà

Những thay đổi mà Chương trình 1719 mang lại không chỉ thể hiện qua con số hay các công trình hạ tầng, mà quan trọng hơn, chúng lan tỏa trực tiếp vào đời sống. Gia đình ông Thạch Châu Khêl ở ấp Sóc Dong, xã Tân Thạnh (TP Cần Thơ) là một ví dụ. Trước đây, vì thiếu đất sản xuất, cả nhà thuộc diện nghèo, thu nhập bấp bênh. Sau khi được vay 50 triệu đồng từ Ngân hàng Chính sách xã hội, ông Khêl đầu tư nuôi dê thịt, dê sinh sản và sửa lại nhà vệ sinh sạch sẽ. Ông chia sẻ: "Nhà nước giúp vốn, tôi không phải đi làm thuê nữa. Ở nhà chăm ruộng, chăm đàn dê, còn vợ đi làm công nhân có thu nhập hằng tháng. Kinh tế gia đình ổn định hơn rất nhiều".

Những chuyển biến như vậy đang xuất hiện ở nhiều phum sóc, nơi ai cũng được tiếp sức để dựng xây cuộc sống mới: Người lớn có việc làm ổn định, con trẻ được đến trường, các sinh hoạt văn hóa truyền thống có điều kiện duy trì trong không khí yên bình. Theo ông Lâm Hoàng Mẫu, Giám đốc Sở Dân tộc và Tôn giáo TP Cần Thơ, chương trình đã triển khai hàng trăm công trình phục vụ trực tiếp đời sống nhân dân: Đường giao thông nông thôn, nhà sinh hoạt cộng đồng, chợ dân sinh, công trình nước sạch… Những hạng mục này giúp các hộ DTTS không chỉ thoát nghèo mà còn từng bước nâng cao chất lượng sống cả về vật chất lẫn tinh thần.

Sau 5 năm triển khai, Chương trình 1719 đã tạo niềm tin mạnh mẽ cho bà con, bởi chính sách được thực hiện đến đúng từng hộ nghèo. Ông Nguyễn Văn Khởi, Phó Chủ tịch UBND TP Cần Thơ khẳng định: "Chương trình đã thật sự đi vào đời sống của đồng bào. Các gia đình khó khăn được hỗ trợ nhà ở, vốn sản xuất, nghề nghiệp, việc làm. Quan trọng hơn, bà con được vận động để tự nỗ lực vươn lên, không trông chờ, ỷ lại".

Nhờ đó, mỗi gia đình trong vùng DTTS có thêm động lực để ổn định cuộc sống, vươn lên thoát nghèo và tiếp tục truyền lại cho con cháu những giá trị văn hóa đặc sắc của dân tộc mình. Khi từng mái nhà vững chãi, cộng đồng sẽ vững bền - đó chính là ý nghĩa sâu xa mà Chương trình 1719 đang mang lại cho vùng đồng bào DTTS.■

Phụ nữ Khối Cơ quan Thi hành án hình sự và quản lý giam giữ ký kết quy chế phối hợp

Hội Phụ nữ Khối Cơ quan Thi hành án hình sự và quản lý giam giữ, gồm các Hội Phụ nữ cơ sở Trại Tạm giam số 1, số 2, số 3 và Hội Phụ nữ Phòng Cảnh sát Thi hành án hình sự và Hỗ trợ tư pháp Công an TP Cần Thơ, vừa ký kết quy chế phối hợp thực hiện công tác Hội và phong trào phụ nữ giai đoạn 2025-2030.

Bên cạnh nhiệm vụ chuyên môn, nội dung phối hợp của các đơn vị năm nay đặc biệt chú trọng đến việc hỗ trợ hội viên cân bằng giữa công việc và đời sống gia đình. Các cơ sở Hội thống nhất đẩy mạnh tuyên truyền chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, nhưng đồng thời lồng ghép giáo dục kỹ năng sống, kỹ năng nuôi dạy con, xây dựng gia đình hạnh phúc, phòng chống bạo lực gia đình, giữ nếp nhà văn hóa trong mỗi hội viên.

Các hoạt động phối hợp sẽ bao gồm: Các phong trào thi đua Vì an ninh Tổ quốc gắn với "Sáu điều Bác Hồ dạy Công an nhân dân", sinh hoạt văn hóa - thể thao, hành quân về nguồn, hoạt động an sinh xã hội; mở lớp tập huấn nghiệp vụ, giao lưu chia sẻ kinh nghiệm, mô hình hay - đặc biệt là những mô hình hỗ trợ phụ nữ chăm sóc gia đình trong môi trường công tác đặc thù, thường xuyên xa nhà hoặc làm việc ca kíp.

Việc ký kết tạo nền tảng để các cơ sở Hội tăng cường hỗ trợ lẫn nhau, xây dựng môi trường làm việc đoàn kết và nhân văn. Thông qua đó, hội viên không chỉ nâng cao bản lĩnh nghề nghiệp, mà còn được tiếp sức để đảm trọn vai trò người mẹ, người vợ trong gia đình - những giá trị bền vững góp phần giữ gìn đời sống tinh thần của lực lượng Công an nhân dân.

Phong trào phụ nữ của Khối vì thế được kỳ vọng lan tỏa mạnh mẽ hơn, phát huy vị thế của phụ nữ Công an trong xây dựng đơn vị vững mạnh và nuôi dưỡng những tổ ấm bình yên phía sau mỗi người chiến sĩ.

B.TRƯỜNG

TIN THỂ THAO

Việt Nam giành 2 HCV Đại hội thể thao trí tuệ châu Á

Khép lại chương trình thi đấu tại Đại hội thể thao trí tuệ châu Á 2025 diễn ra ở Singapore, thể thao Việt Nam giành 2 HCV nhờ công của kỳ thủ Lê Tuấn Minh ở môn cờ vua (nội dung cờ nhanh), Tuấn Minh (hạt giống số 3) có được thành tích 7 ván thắng và 2 ván hòa, đạt 8 điểm. Ở nội dung cờ chớp, kỳ thủ 29 tuổi được xếp hạt giống số 2, anh thắng 10 ván và hòa 1 ván, đạt 10,5 điểm. Tuấn Minh cũng từng giành danh hiệu vô địch quốc gia năm 2020, sau đó giành 2 HCV (1 cá nhân, 1 đồng đội) ở SEA Games 31 năm 2022. Năm ngoái, anh ghi dấu ấn đậm nét với tấm HCĐ cá nhân ở Olympiad cờ vua. Đặc biệt, Tuấn Minh rất mạnh ở cờ nhanh và cờ chớp.

Trong khi đó, đội tuyển cờ tướng Việt Nam đã thi đấu không thành công tại đại hội, khi không có kỳ thủ nào nằm trong top 3 ở 2 nội dung cờ nhanh và cờ chớp.

L.H

Tuyển bóng chuyền nữ tập huấn ở Vĩnh Long

Sau khi hoàn thành giáo án chuyên môn đề ra trong chuyến tập huấn ở Quảng Ninh, đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam tiếp tục tập huấn tại Vĩnh Long từ ngày 16.11 để hoàn thiện những khâu chuẩn bị cuối cùng cho SEA Games 33. Ban huấn luyện đội cho biết, trong giai đoạn tập huấn ở Vĩnh Long, đội sẽ chuẩn bị chuyên môn kỹ lưỡng nhất trước khi rút gọn danh sách 14 cầu thủ chính thức tới SEA Games 33.

Đội đang có 20 cầu thủ gồm: Đoàn Thị Lâm Oanh, Võ Thị Kim Thoa, Vi Thị Yến Nhi (chuyền hai), Phạm Quỳnh Hương, Vi Thị Như Quỳnh, Nguyễn Thị Uyên, Hoàng Hồng Hạnh, Bùi Thị Ánh Thảo (chủ công), Đặng Thị Kim Thanh, Hoàng Thị Kiều Trinh, Đoàn Thị Xuân (đối chuyền), Nguyễn Thị Trinh, Lê Thanh Thúy, Lê Như Anh, Nguyễn Phương Quỳnh, Lưu Thị Huệ, Lê Thùy Linh (phụ công), Nguyễn Khánh Đang, Lê Thị Yến, Hà Kiều Vy (libero).

H.L

U22 Việt Nam "thử lửa" với U22 Hàn Quốc

Đội tuyển U22 Việt Nam sẽ kết thúc Giải bóng đá quốc tế CFA Team China - Panda Cup 2025 (ở Tứ Xuyên, Trung Quốc) bằng trận đấu gặp đội tuyển U22 Hàn Quốc vào chiều mai 18.11. Trước đó, U22 Việt Nam đã thi đấu hai trận, trong đó thắng chủ nhà U22 Trung Quốc 1-0 và thua U22 Uzbekistan 0-1. Trong khi đó, U22 Hàn Quốc vừa thắng U22 Uzbekistan 2-0 nhưng lại thua U22 Trung Quốc 0-2. Việc liên tiếp được thi đấu với đối thủ mạnh hàng đầu châu lục tại Panda Cup 2025 là cơ hội để các cầu thủ trẻ U22 Việt Nam tiếp tục hoàn thiện lối chơi, tích lũy kinh nghiệm và chuẩn bị tốt nhất cho hành trình hướng tới SEA Games 33 và VCK U23 châu Á 2026.

Sau giải đấu ở Trung Quốc, U22 Việt Nam về nước, sau đó hội quân trở lại vào cuối tháng 11 để chuẩn bị cho SEA Games 33.

V.H

LỰC SĨ PHẠM VĂN MÁCH VÔ ĐỊCH THẾ GIỚI Ở TUỔI 49:

Chiến thắng của tinh thần thể thao đích thực

BẢO ANH

Lực sĩ Phạm Văn Mách vừa làm rạng danh thể hình nói riêng và thể thao Việt Nam nói chung khi đoạt chức vô địch thế giới hạng cân 55 kg nam tại Giải thể hình vô địch thế giới 2025 ở Indonesia. Lực sĩ quê An Giang đã khiến tất cả phải ngỡ ngàng khi năm nay đã 49 tuổi và đây cũng là chức vô địch thế giới thứ bảy trong sự nghiệp của anh.

Chiến tích vô địch thế giới ở tuổi 49 của Phạm Văn Mách đã và đang lan tỏa những giá trị tốt đẹp đến giới trẻ **Ảnh: PHẠM VĂN**

Phạm Văn Mách đã vượt qua nhiều đối thủ mạnh, nhất là hai ứng viên trẻ tuổi hơn rất nhiều đến từ Ấn Độ là Muru Ramamurthy và Shiv Choram Sundi để giành HCV. Đây là danh hiệu vô địch thế giới rất đặc biệt trong sự nghiệp của lực sĩ quê An Giang khi năm nay anh đã bước sang tuổi 49. Đây cũng đã là lần thứ bảy Phạm Văn Mách vô địch thể hình thế giới hạng 55 kg, sau các năm 2001, 2009, 2010, 2014, 2017 và 2023. Thành tích của Phạm Văn Mách không chỉ mang lại vinh quang cho cá nhân anh, mà còn đóng góp quan trọng trong việc nâng tầm vị thế của thể hình Việt Nam trên đấu trường quốc tế.

Không chỉ riêng thể hình mà Phạm Văn Mách còn là một trong những VĐV giàu thành tích nhất của thể thao Việt Nam. Lực sĩ sinh năm 1976 đã giành được trên 40 huy chương các loại, trong đó có 7 HCV Đông Nam Á và SEA Games, 8 HCV châu Á cùng 7 HCV thế giới. Phạm Văn Mách chính là nam VĐV Việt Nam đầu tiên giành được danh hiệu vô địch cá nhân thế giới khi đăng quang vào năm 2001. Việc Phạm Văn Mách giành đến 7 ngôi vô địch thế giới trong 24 năm chính là những kỷ lục rất khó phá không chỉ ở riêng môn thể hình mà còn với cả nền thể thao nước nhà. Không chỉ có bộ sưu tập đáng mơ ước mà lực sĩ 49 tuổi còn là tấm gương sáng cho thế hệ trẻ về đam mê, gắn bó với nghề cùng sự khổ luyện và cố gắng không ngừng dù đã gần bước sang tuổi 50.

Với các VĐV thể thao, việc tập luyện duy trì phong độ thi đấu trong thời gian dài là chuyện không hề đơn giản, càng khó hơn là khi phải thi đấu ở những đấu trường châu lục hay thế giới. Đặc biệt với một bộ môn như thể hình, đòi hỏi VĐV đó phải có sức khỏe, thể trạng tốt, phải có chế độ tập luyện, sinh hoạt, ăn uống, nghỉ ngơi khoa học, bên cạnh đó là sự cố gắng và kiên trì rất lớn. Với một VĐV đã 49 tuổi như Phạm Văn Mách thì những yêu cầu trên với anh là điều bắt buộc, thậm chí để có thể duy trì cơ thể và thể trạng tốt nhất anh còn phải tuân thủ những điều đó một cách nghiêm ngặt hơn. "Các đối thủ ở hạng 55 kg rất đồng đều và mạnh, nên việc lên ngôi vô địch là kết quả của quá trình chuẩn bị hơn 5 tháng với cường độ cao. Ở độ tuổi này, tôi phải khắt khe hơn với bản thân để không thua kém các vận động viên trẻ", lực sĩ quê An Giang chia sẻ.

Phạm Văn Mách có lần đầu khoác áo đội tuyển thể hình Việt Nam vào năm 1998, anh là một trong những VĐV "đời đầu" của ĐTQG cùng thời với "huyền thoại" Lý Đức, Công Phú hay Giáp Chí Dũng. Trong khi các đồng nghiệp đã không còn thi đấu đỉnh cao từ khá lâu thì Phạm Văn Mách vẫn miệt mài theo nghề. Ở tuổi 49, khi mà nhiều người đã lui về hậu trường, sống chậm lại hoặc chỉ còn đảm nhiệm vai trò huấn luyện, lực sĩ này vẫn ngày ngày miệt mài trên sàn tập. Khối lượng bài tập nặng, chế độ dinh dưỡng nghiêm ngặt, sự kỷ luật hà khắc với chính mình - tất cả đều đòi hỏi một tinh thần mạnh mẽ và niềm đam mê không giới hạn.

Phạm Văn Mách từng chia sẻ rằng, việc anh tiếp tục thi đấu dù không còn trẻ không phải là thành tích, mà là tình yêu dành cho thể thao và mong muốn chứng minh rằng nếu có đam mê và kiên trì, con người có thể chinh phục giới hạn của chính mình. Chính tư tưởng này đã giúp lực sĩ có biệt danh "kiến càng" vượt qua tất cả, tiến đến đỉnh cao thế giới một lần nữa.

Giới trẻ hiện nay có rất nhiều cơ hội tiếp cận thể thao, song không ít người dễ dàng bỏ cuộc khi gặp khó khăn. Câu chuyện của nhà vô địch thế giới 49 tuổi trở thành bài học quý giá, thành công không đến từ tài năng, mà đến từ nỗ lực dài hạn, sự bền bỉ và tinh thần không chấp nhận giới hạn. Đó là lời nhắc nhở rằng sự kiên trì luôn chiến thắng thử thách, rằng mỗi người trẻ, dù trong thể thao hay trong bất kỳ lĩnh vực nào, đều có thể đạt đến đỉnh cao nếu biết nuôi dưỡng đam mê và tôn trọng hành trình nỗ lực mỗi ngày. Và kỳ tích của Phạm Văn Mách không chỉ là chiến thắng của một cá nhân, mà còn là chiến thắng của tinh thần thể thao đích thực - thứ sẽ mãi mãi trường tồn và soi sáng con đường cho những người đi sau.■

Bóng đá châu Á vươn tầm thế giới

● **NGỌC TRUNG**

Khi Nhật Bản tạo nên chiến thắng lịch sử trước Brazil, rồi nhẹ nhàng đánh bại Ghana 2-0 chỉ hai tuần sau đó, dư luận quốc tế đã buộc phải nhìn lại vị thế của bóng đá châu Á. Không còn là "vùng trũng", châu Á đang chứng kiến một chu kỳ phát triển mạnh mẽ với những đội tuyển đủ khả năng thi đấu sòng phẳng trước các ông lớn Nam Mỹ và châu Âu.

Nhật Bản - Đầu tàu khẳng định vị thế mới

Trong hai thập niên qua, Nhật Bản đã xây dựng hành trình phát triển bài bản bậc nhất châu lục. Nhưng chỉ đến những năm gần đây, kết quả ấy mới thật sự bùng nổ và gây tiếng vang toàn cầu. Khi hạ Uruguay, Đức, Tây Ban Nha và mới nhất là Brazil, Nhật Bản không còn mang hình ảnh "đội tuyển châu Á chơi kỹ thuật" như trước, mà trở thành đối thủ đủ sức áp đặt nhịp điệu trận đấu trước các cường quốc bóng đá.

Chiến thắng 3-2 trước Brazil là một cú hích lịch sử. Không nhiều đội bóng trên thế giới có thể đánh bại Brazil bằng ba bàn thắng chỉ trong một hiệp đấu. Nhật Bản đã làm được, và điều đặc biệt là họ khiến chiến thắng ấy trở nên hợp lý. Không còn những cú sút xa cầu may, không còn thứ bóng đá quả cảm nhưng đơn độc; Nhật Bản hôm nay biết cách kiểm soát nhịp độ, xoay chuyển trạng thái, đẩy tốc độ trận đấu lên mức mà ngay cả Brazil cũng thấy… mệt. Chưa dừng lại ở một trận đấu mang tính biểu tượng, Nhật Bản lập tức chứng minh sự ổn định khi đánh bại Ghana 2-0 trong trận giao hữu ngày 14.11 tại Aichi. Đó là trận đấu mà các học trò của HLV Hajime Moriyasu thể hiện bản lĩnh của một đội bóng lớn đó là kiểm soát thế trận, tạo nhiều cơ hội hơn và xử lý triệt để những khoảnh khắc quyết định.

Điểm mạnh nhất của Nhật Bản nằm ở chất lượng nhân sự đồng đều, với hàng loạt ngôi sao đang thi đấu ở châu Âu: Mitoma, Kubo, Endo, Tomiyasu, Minamino, Doan… Thế hệ này trưởng thành trong môi trường bóng đá đỉnh cao, mang theo tư duy chiến thuật hiện đại, kỹ năng xử lý áp lực và tư duy thi đấu đỉnh cao. Dưới bàn tay Moriyasu, họ không chỉ pressing tốt, chuyển trạng thái nhanh mà còn biết cách duy trì kỷ luật chiến thuật trong suốt 90 phút.

Nhật Bản đủ khả năng thi đấu sòng phẳng với mọi đối thủ

Chính Nhật Bản đã trở thành đội tuyển đầu tiên trên thế giới giành vé dự World Cup 2026, cho thấy khoảng cách giữa họ với phần còn lại của châu Á đã được kéo giãn rõ rệt. Nhưng quan trọng hơn, đội tuyển xứ Phù Tang đang tạo dựng hình ảnh của một ứng viên thực sự, không chỉ để vượt qua vòng bảng mà hướng đến tứ kết, thậm chí xa hơn. Họ là điểm nhấn sáng nhất cho sự vươn tầm của bóng đá châu lục.

Dù Nhật Bản là đội bóng tiêu biểu nhất cho sự bứt phá, không thể bỏ qua những cái tên đã đặt nền móng cho vị thế ngày nay của châu Á: Hàn Quốc, Iran, Australia và gần đây là Uzbekistan.

Hàn Quốc vẫn là một trong những đội tuyển châu Á ổn định nhất ở đấu trường World Cup. Thành tích vào bán kết năm 2002 vẫn là cột mốc chưa đội bóng châu Á nào lặp lại. Nhưng hơn hai thập kỷ sau thành công đó, Hàn Quốc vẫn giữ được tính cạnh tranh ở cấp độ toàn cầu nhờ hệ thống đào tạo trẻ và triết lý bóng đá tốc độ dựa trên thể lực. Trong khi đó, Iran đại diện cho một khía cạnh khác là sự già dơ và ổn định. Nhiều năm liền, Iran là đội tuyển có thứ hạng FIFA cao nhất châu Á và luôn tạo ra sự khó chịu với lối chơi mạnh mẽ, kỷ luật. Họ từng gây khó dễ cho Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha tại World Cup 2018 và suýt vượt qua vòng bảng. Điểm nhấn lớn nhất của Iran là hệ thống phòng ngự khoa học, sự đoàn kết và tư duy chiến thuật rõ ràng, dù họ thiếu số lượng cầu thủ thi đấu tại châu Âu như Nhật hay Hàn Quốc.

Dấu ấn tại U17 World Cup

Nếu Nhật Bản là đầu tàu của châu Á ở cấp độ ĐTQG, thì ở tuyến trẻ, một làn sóng mới đang hình thành, đặc biệt là Uzbekistan và Triều Tiên. Tại World Cup U17 2025, cả ba đại diện gồm Nhật Bản, Triều Tiên và Uzbekistan đều vượt qua vòng 1/16, mở ra một trong những kỳ thành công nhất của châu Á trong lịch sử giải đấu. Nhật Bản thắng thuyết phục Nam Phi 3-0; Triều Tiên hạ Venezuela 2-1; và Uzbekistan vượt qua Croatia trên chấm 11m sau trận hòa 1-1 kịch tính. Cùng lúc đó, chỉ có Hàn Quốc là phải dừng bước trước Anh.

Khi Uzbekistan vào tứ kết U20 World Cup 2023, nhiều người vẫn cho rằng đó là khoảnh khắc nhất thời nhưng đến U17 World Cup 2025 thì phải có cái nhìn khác. Uzbekistan có thể không sở hữu nhiều cầu thủ thi đấu ở nước ngoài, nhưng họ có thứ mà bóng đá trẻ rất cần đó là phương pháp huấn luyện thống nhất từ U13 đến U20, không thay đổi theo nhiệm kỳ.

Sự đồng loạt tiến vào vòng 1/8 của nhiều đại diện cho thấy việc phát triển bóng đá trẻ ở châu Á đã đạt được sự bài bản và hiệu quả hơn nhiều so với trước đây. Nhật Bản có triết lý đào tạo trẻ nhất quán; Triều Tiên luôn nổi tiếng nhờ nền tảng thể lực và ý chí; còn Uzbekistan là minh chứng cho sự vươn lên mạnh mẽ của bóng đá Trung Á - vùng đất từng bị xem là "khoảng lặng" của châu Á.

Sự trỗi dậy của bóng đá châu Á không diễn ra trong một sớm một chiều. Có bốn yếu tố then chốt giúp châu lục thu hẹp khoảng cách với châu Âu và Nam Mỹ. Thứ nhất, các hệ thống đào tạo trẻ được chuẩn hóa theo mô hình châu Âu. Nhật Bản, Uzbekistan, Qatar, UAE đều sở hữu học viện đạt chuẩn quốc tế, nơi quy trình tuyển chọn, huấn luyện và đánh giá cầu thủ được số hóa, giảm phụ thuộc vào trực giác của huấn luyện viên. Thứ hai, ngày càng nhiều cầu thủ châu Á thi đấu ở châu Âu, từ các giải lớn như Premier League, Bundesliga, La Liga đến các giải tầm trung. Thứ ba, tư duy bóng đá đã thay đổi. Nhiều đội tuyển châu Á không còn "co cụm chống đỡ", mà mạnh dạn pressing, kiểm soát bóng và chơi sòng phẳng với đối thủ mạnh. Thứ tư, lịch thi đấu quốc tế dày hơn, tạo điều kiện cho các đội tuyển châu Á cọ xát với những đội top đầu thế giới.

Vậy, châu Á đã tiệm cận đẳng cấp thế giới chưa? Câu trả lời là đang tiến rất gần, nhưng để khẳng định bản lĩnh ở World Cup, châu Á vẫn cần một chiến tích mang tính bước ngoặt. Nhật Bản được kỳ vọng nhiều nhất bởi họ vừa có nền tảng, vừa có phong độ và sự tự tin. Hàn Quốc, Iran và Australia vẫn duy trì sự ổn định, và các nền bóng đá trẻ như Uzbekistan hay Triều Tiên cho thấy nguồn lực kế cận đang rất dồi dào.■

AFF Cup thay đổi tên gọi và thời gian thi đấu

Năm 2026, đánh dấu cột mốc 30 năm thành lập giải đấu số một cấp độ đội tuyển quốc gia của khu vực Đông Nam Á ASEAN Cup (tên gọi quen thuộc trước là AFF Cup). Tập đoàn của Hàn Quốc là Hyundai Motor sẽ là nhà tài trợ mới của giải, bởi vậy giải đấu sẽ có tên gọi chính thức là ASEAN Hyundai Cup 2026. Ngoài thay đổi này, dự kiến, các trận đấu tại giải cũng được chuyển hoàn toàn sang mùa hè, thay vì cuối và đầu năm dương lịch như các kỳ giải trước. Theo đó vòng bảng sẽ diễn ra theo thể thức vòng tròn một lượt, từ ngày 24.7 đến 8.8.2026. Trong khi đó, vòng knock-out, gồm bán kết và chung kết lượt đi - lượt về, sẽ được tổ chức từ 15 - 26.8.2026.

Chủ tịch AFF, ông Khiev Sameth chia sẻ: "ASEAN Hyundai Cup là giải đấu bóng đá quốc tế hàng đầu Đông Nam Á và việc xác nhận lịch thi đấu cho kỳ giải năm 2026 mang ý nghĩa đặc biệt. Chúng tôi biết ơn sự ủng hộ không ngừng của người hâm mộ từ năm 1996 đến nay và mong muốn tiếp tục nâng tầm giải đấu, trở thành sự kiện có tầm vóc quốc tế lớn hơn nữa".

Chuyên gia bóng đá Gabriel Tan bày tỏ: "Từ năm 2000, giải đấu thường được tổ chức vào cuối hoặc đầu năm dương lịch để phù hợp với giải đấu quốc nội của hầu hết các quốc gia. Đây không phải là thời điểm nằm trong loạt trận FIFA Days, các CLB vì thế cũng không sẵn sàng nhả cầu thủ cho đội tuyển. Tuy nhiên, AFF đã quyết định đổi lịch vào năm 2026, để phù hợp hơn với thời gian diễn ra giải VĐQG của các nước trong khu vực. Việc ASEAN chuyển sang thời điểm giữa năm sẽ là thời điểm lý tưởng để tất cả các đội tuyển tung ra sân đội hình mạnh nhất của mình, thay vì vắng nhiều trụ cột như các kỳ giải trước. Độ hấp dẫn chắc chắn sẽ được nâng tầm khi các ngôi sao mạnh nhất của khu vực đều sẽ hội tụ".

K.TUẤN

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Trung Quốc xử lý hơn 11.000 tài khoản vi phạm

Cục Quản lý Không gian mạng Trung Quốc vừa ra thông báo, nghiêm cấm sử dụng AI mạo danh người nổi tiếng trong phát trực tiếp và video ngắn nhằm quảng cáo, tiếp thị.

Gần đây, nhiều tài khoản đã vi phạm, gây hiểu lầm và quảng cáo sai sự thật, gây ra những tác động tiêu cực. Hơn 11.000 tài khoản vi phạm đã bị xử lý, 8.700 thông tin bất hợp pháp bị xóa. Cục Quản lý Không gian mạng Trung Quốc yêu cầu các nền tảng tăng cường rà soát, xử lý nghiêm các hành vi mạo danh để bảo vệ môi trường trực tuyến lành mạnh.

KHẢ HÂN

Hơn 330.000 người độ tuổi 30 không việc làm ở Hàn Quốc

Số người Hàn Quốc trong độ tuổi 30 khai báo đang "nghỉ ngơi" không làm việc và cũng không tìm việc đã vượt 330.000 người trong tháng 10, mức cao nhất kể từ khi bắt đầu thống kê năm 2003. Theo Cơ quan Dữ liệu quốc gia Hàn Quốc, con số này tăng 24.000 người so với cùng kỳ, dù tỷ lệ việc làm của nhóm tuổi này nhích nhẹ 0,3%. Tháng 10, ngành sản xuất mất 51.000 việc làm, đánh dấu tháng giảm thứ 16 liên tiếp, trong khi ngành xây dựng mất tới 123.000 việc làm.

Giáo sư Kwon Hyuk cảnh báo việc ở ngoài thị trường lao động quá lâu làm giảm động lực quay lại và kêu gọi Chính phủ chuyển sang mô hình hỗ trợ việc làm chủ động và can thiệp sớm.

P.M

Văn hóa lễ hội mua sắm rộn ràng khắp thế giới mùa cuối năm

HỒNG NHUNG

Cuối năm là thời điểm sôi động nhất của thương mại quốc tế với hàng loạt ngày hội mua sắm như Black Friday, Cyber Monday, Giáng sinh và Tết Nguyên đán… Người tiêu dùng tăng chi tiêu, còn các nhà bán buôn và nhập khẩu tích cực tìm nguồn hàng mới. Văn hóa lễ hội mua sắm toàn cầu đang trở nên nhộn nhịp hơn bao giờ hết.

Mùa lễ hội cuối năm luôn kích thích nhu cầu mua sắm số lượng lớn **Ảnh: GETTY**

Tại Mỹ, vào mỗi dịp như Lễ Tạ ơn, Black Friday hay Giáng sinh, các chuỗi bán lẻ lớn thường lên kế hoạch triển khai nhiều sản phẩm và trải nghiệm hấp dẫn. Các nhà bán lẻ như Target, Walmart, Amazon, Best Buy… thường đưa ra nhiều chương trình ưu đãi sớm thu hút người tiêu dùng. Các "đại gia" bán lẻ cũng tranh thủ kiếm lời doanh thu khủng trong thời gian này nhờ áp dụng chính sách mới, với hy vọng tạo nên cú hích mạnh mẽ cho ngành bán lẻ vào mùa lễ hội năm nay.

Tại châu Âu, đặc biệt là các nền kinh tế lớn như Đức, Pháp, Italia và Anh, người dân cũng sẵn sàng chi tiêu mua sắm mạnh tay vào mỗi dịp lễ cuối năm. Đặc biệt, Giáng sinh là mùa mua sắm vàng truyền thống ở phương Tây, với nhiều chương trình mua sắm ưu đãi thu hút du khách và người dân địa phương. Chợ Giáng sinh cũng ghi điểm mạnh vào mùa lễ hội, góp phần tạo nên sức hấp dẫn mỗi dịp cuối năm.

Còn ở châu Á, Trung Quốc năm nay vừa mang đến mùa lễ hội mua sắm "Ngày Độc thân" sôi động kéo dài 5 tuần. Bắt đầu từ giữa tháng 10, các nhà bán lẻ Trung Quốc đã tìm cách kích thích chi tiêu mạnh vào dịp lễ. Theo thời gian, những dịp lễ hội mua sắm như vậy được ví như "cuộc chạy marathon" bán lẻ kéo dài nhiều tuần, tương tự Prime Day của Amazon hay Black Friday tại Mỹ. Nhiều nhà bán lẻ khuyến khích người tiêu dùng mua sắm số lượng lớn, đưa ra các chương trình mua nhiều giảm giá mạnh, tạo động lực cho tình trạng tích trữ hàng hóa.

Ở bối cảnh hiện tại, thương mại điện tử đang thúc đẩy ngành bán lẻ Mỹ "hái ra tiền" trong mùa lễ hội. Các sàn thương mại điện tử trên thế giới như Amazon, Alibaba, eBay, Walmart, Etsy, hay các sàn lớn theo khu vực như Shopee, Lazada ở Đông Nam Á liên tục khuấy động tinh thần mua sắm, kích thích người tiêu dùng chi tiêu mạnh tay vào dịp lễ hội cuối năm. Từ năm 2009, trang thương mại điện tử Alibaba (Trung Quốc) đã đưa ngày 11.11 hằng năm trở thành "Ngày hội mua sắm" không chỉ dành cho hội độc thân, mà là tất cả mọi người đang có nhu cầu mua sắm.

Thông qua các nền tảng thương mại điện tử, các quốc gia trên thế giới thường áp dụng nhiều chương trình ưu đãi, giảm giá với nhiều mặt hàng vào các dịp lễ hội mua sắm kích thích người tiêu dùng chi tiêu nhiều hơn. Thậm chí, để tăng cường tương tác, các sàn còn tổ chức nhiều sự kiện live stream bán hàng với sự tham gia của các KOL, KOC (người có sức ảnh hưởng) và các hoạt động mua sắm kết hợp giải trí nhằm tạo ra hiệu ứng lan tỏa mạnh mẽ, thu hút sự chú ý của người tiêu dùng đam mê trải nghiệm mua sắm trực tuyến tương tác trên khắp các nền tảng xã hội.

Bắp nhịp với xu hướng thế giới, bên cạnh những hoạt động mua bán truyền thống, Việt Nam cũng mở rộng các hoạt động mua sắm trên nền tảng thương mại điện tử trong những năm gần đây. Ngay vào tháng 11 này, trong khuôn khổ Tuần lễ thương mại điện tử quốc gia đã diễn ra ngày mua sắm trực tuyến Việt Nam - Online Friday 2025 với nhiều chương trình khuyến mãi lớn trong năm. Đây cũng là dịp lan tỏa thông điệp tiêu dùng thông minh, trách nhiệm và bền vững, góp phần thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ của nền kinh tế số Việt Nam trong kỷ nguyên mới. Các số liệu của Metric về thị trường thương mại điện tử Việt Nam cũng ghi nhận trong quý 3.2025, sức mua nội địa đang hồi phục mạnh mẽ sau giai đoạn chững lại.

Văn hóa lễ hội mua sắm trong bối cảnh thương mại điện tử bùng nổ giờ đây đang phát huy tính hiệu quả cao và tạo nên không gian giao lưu văn hóa - thương mại sôi động kích thích nền kinh tế phát triển. Và chính những chương trình khuyến mãi "siêu khủng" trên các nền tảng trực tuyến đã thúc đẩy bùng nổ tiêu dùng, củng cố vị thế của thương mại điện tử trong thói quen mua sắm, góp phần định hình văn hóa tiêu dùng của xã hội hiện đại.■

GÓC **BÌNH LUẬN**

Mất khả năng đàn hồi trước cú sốc

LAM SA

Trong khi nhiều nền kinh tế lớn đang dồn lực phục hồi hoạt động du lịch hậu đại dịch, Mỹ là quốc gia sở hữu ngành hàng không hiện đại bậc nhất thế giới lại đang tự "siết phanh" bằng một cuộc khủng hoảng mang tính hệ thống.

Việc số chuyến bay bị hủy và trì hoãn tăng đột biến không còn là hiện tượng ngắn hạn do chính phủ đóng cửa, mà phản ánh một điểm nghẽn sâu xa đó là ngành hàng không Mỹ đã tiến sát giới hạn chịu đựng, thiếu nhân lực nghiêm trọng và mất dần khả năng đàn hồi trước các cú sốc.

Việc Cơ quan Quản lý Hàng không Liên bang Hoa Kỳ (FAA) buộc phải giảm năng lực vận hành tại khoảng 40 sân bay lớn là biện pháp "cứu nguy" cuối cùng, nhằm duy trì mức an toàn tối thiểu trong bối cảnh lực lượng kiểm soát không lưu rơi vào khủng hoảng. Việc ngân sách liên bang bị đình trệ đã làm tê liệt chu trình tuyển dụng, đào tạo, trả lương, khiến số người rời bỏ ngành tăng từ 4 lên tới 15-20 người mỗi ngày. Khi lực lượng cốt lõi bị "chảy máu" nhanh hơn tốc độ thay thế, không có hệ thống hàng không nào có thể vận hành trơn tru.

Hệ quả dẫn đến hàng triệu hành khách bị ảnh hưởng bởi chậm và hủy chuyến. Có ngày cao điểm ghi nhận hơn 2.700 chuyến hủy và khoảng 10.000 chuyến trễ, mức độ khiến cả các chuyên gia kỳ cựu cũng phải thừa nhận là "không thể chấp nhận" đối với một nền hàng không tầm cỡ Mỹ. Điều đáng lo ngại hơn là tác động dây chuyền lên toàn bộ ngành du lịch. Khi bầu trời tắc nghẽn, mặt đất lập tức bị kéo theo. Bang Florida đã ghi nhận doanh thu du lịch giảm 8,7%, trong khi ngành khách sạn mất gần 9 triệu USD mỗi ngày. Nếu giảm xuống 10%, con số này có thể chạm 22 triệu USD/ngày. Những khoản thất thu này không còn mang tính cảnh báo mà thực sự đe dọa sự vận hành của cả hệ thống ngành du lịch.

Du lịch quốc tế cũng không tránh khỏi vòng xoáy suy giảm. Hội đồng Du lịch và lữ hành thế giới dự báo mức chi tiêu của khách quốc tế đến Mỹ năm 2025 có thể giảm hơn 12,5 tỉ USD. Tổ chức Nghiên cứu Kinh tế Du lịch ước tính, lượng khách giảm tới 9%, tương ứng thêm 9 tỉ USD thất thu.

Mỗi chuyến bay quốc tế loại lớn đem lại khoảng 248 triệu USD chi tiêu du lịch mỗi năm; khi các chuyến bay này bị cắt giảm, mất mát không chỉ nằm ở những "chiếc ghế còn trống" mà ở cả dòng tiền kéo theo. Nghịch lý nằm ở chỗ là trong khi các quốc gia khác đua nhau mở rộng hạ tầng hàng không để thúc đẩy du lịch, Mỹ lại tự "thu hẹp bầu trời" của chính mình.

Không chỉ chịu tổn thất về mặt kinh tế, mà niềm tin của du khách cũng bị bào mòn. Nếu không sớm lấy lại uy tín, Mỹ có thể đánh mất thị phần vào tay châu Âu và châu Á, những khu vực phục hồi nhanh và bền vững hơn. ■